

JUNGTINĖS TAUTOS NEATITINKA LAIKMEČIO IŠŠŪKIŲ

Penktadienis, rugsėjo 25 d. (Vilnius). Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė išvyko į Niujorką dalyvauti jubiliejinėje 70-ojoje Jungtinių Tautų (JT) Generalinės Asamblėjos sesijoje.

Pasak Prezidentės, **pasaulis kasdien susiduria su naujais iššūkiais – moderniomis terorizmo formomis, pabėgėlių krize, informaciniais ir hibridiniais karais**. Tačiau 70 metų gyvuojančios Jungtinės Tautos vis dar negeba atrasti efektyvių būdų, kaip su jais kovoti. Valstybės vadovė pabrėžė, kad pasyvaus stebėjimo laikas Jungtinėms Tautoms jau pasibaigė, todėl atėjo metas atsinaujinti ir aktyviai prisidėti prie taikos procesų įgyvendinimo bei pasaulinių problemų sprendimo.

Generalinėje Asamblėjoje pasaulio vadovai diskutavo apie terorizmo grėsmę, ekonomikos augimą, moterų teises, ieškojo būdų, kaip suvaldyti pasaulį krečiančią pabėgėlių krizę. Pirmą kartą JT istorijoje Generalinės Asamblėjos sesijoje dalyvavo ir Romos katalikų bažnyčios Popiežius Pranciškus.

Kreipdamasi į tarptautinę bendruomenę, **Prezidentė atkreipė pasaulio vadovų dėmesį į vetuojamą teisingumą ir būtinybę keisti JT**

Saugumo Tarybos darbą nutraukiant veto taikymą genocido, žiaurių nusikaltimų, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų atvejais.

Akivaizdus JT Saugumo Tarybos neveiksnumo pavyzdys yra Rytų Ukrainoje numušto orlaivio MH17 tyrimas, kai Rusijai pasinaudojus veto teise buvo atmetas siūlymas įsteigti tarptautinį baudžiamąjį tribunolą. Reaguodami į šiuos įvykius, Lietuvos Prezidentė drauge su Nyderlandų Karaliumi Viljumu Aleksanderiu organizavo aukšto lygio renginį, skirtą teisingumui užtikrinti sprendžiant tarptautinius konfliktus.

Vizito Niujorke metu šalies vadovė susitiko su JAV Prezidentu Baracku Obama ir dalyvavo jo organizuojamame aukšto lygio susitikime. Terorizmui įgaunant vis naujų formų, renginyje pasaulio vadovai ieško efektyvesnių kovos su terorizmu ir ISIS įrankių.

Šalies vadovė taip pat dalyvavo ir specialiajame JT renginyje, kuriame po 15 metų buvo patvirtinta nauja pasaulio darnaus vystymosi darbotvarkė ir 17 tikslų, padėsiančių sukurti geresnį ir saugesnį pasaulį. Pasak Prezidentės, labai svarbu, kad nauji tikslai būtų ne popieriniai, o realiai įgyvendinami.

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

lrp.lt

niai, o realiai įgyvendinami.

Prezidentės iniciatyva buvo atkreiptas pasaulio dėmesys į moterų padėtį Rytų Europoje. Pasaulio moterų vadovių tarybai vadovaujanti šalies vadovė organizavo aukšto lygio diskusiją apie moterų teises ir jų vaidmenį šiandieninėje visuomenėje. Diskusijos metu Rusijoje kalinamos Ukrainos pilotės Nadios Savčenko sesuo Vira perskaitė savo sesers parašytą specialų laišką. Renginyje dalyvavo buvusi JAV sekretorė Madeleine Albright, Kroatijos ir Gruzijos Prezidentai, Moldovos vicepremierė, Ukrainos parlamentarės.

Prezidentės spaudos tarnyba

LIETUVOS AMBASADORIUS ĮTEIKĖ SKIRIAMUOSIUS RAŠTUS JAV PREZIDENTUI

Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas rugsėjo 17 dieną įteikė skiriamuosius raštus JAV Prezidentui Barackui Obamai.

Po Baltuosiuose rūmuose vykusios ceremonijos B.

Obama ir Lietuvos ambasadorius aptarė dvišalius santykius, bendradarbiavimo planus gynybos ir saugumo srityse.

Prezidentas B. Obama padėkojo už aktyvų Lietuvos įsitraukimą į regioninio saugumo klausimų aktualizavimą ir sprendimą, pabrėžė, besididžiuojantis JAV Lietuvių bendruomene bei perdavė geriausių linkėjimų Lietuvos Respublikos Prezidentei Daliai Grybauskaitei.

LR URM

JAV Prezidentas Barack Obama ir Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas. **LR URM nuotr.**

NEEILINĖ JT GENERALINĖ ASAMBLĖJA

Niujorke prasidėjusioje Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos sesijoje kalbas sakė daug žinomų pasaulio vadovų, įskaitant popiežių Pranciškų, Rusijos, Kinijos, Irano ir Vokietijos vadovus. Apžvalgininkai šią Asamblėją vadina didžiausia ir viena svarbiausių istorijoje, nes atvyko daugiausia šalių vadovų per visą istoriją.

Rugsėjo 25 d. prasidėjusiame renginyje daugiau nei 150 valstybių vadovų, stebint daugybei nevyriausybinių organizacijų, Nobelio premijos laureatų ir viso pasaulio žiniasklaidai, oficialiai patvirtino Darnaus Vystymo Tikslus, kurie pakeis Tūkstantmečio Vystymo tikslus. Šie tikslai apibrėžia Jungtinių Tautų narių politines gaires artimiausiems 15 metų. Pagrindinės tikslų temos yra kova su skurdu ir turtinė nelygybė bei klimato kaita.

Kitas itin svarbus įvykis – popiežiaus Pranciškaus kreipimasis į Generalinę Asamblėją. Rugsėjo 25 d. rytą pusvalandį trukusiame kreipimesi į viso pasaulio vadovus, popiežius palietė itin aktualias temas: skatino spręsti skurdo problemas, siekti socialinio teisingumo, naikinti turtinę nelygybę, užkirsti kelią klimato kaitai ir užtikrinti taikias visuomenes ir institucijas. Daugelis iš šių temų taip pat buvo minėtos rugsėjo 24 d. įvykusiame popiežiaus kreipimesi į Jungtinių Valstijų Kongresą.

Ši 70-oji Generalinė Asamblėja taip pat išsiskiria itin aukštu dalyvių skaičiumi, tarp kurių – ir retai Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje pasirodantis Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas, Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Irano vadovas Hassanas Rouhanis ir Kubos vadovas Raulis Castras. Ypač svarbios šios Generalinės Asamblėjos temos – įvykiai Sirijoje, kova su „Islamo valstybe“ ir pabėgėlių krizė.

LRT

NATO VADOVAS DĖL RUSIJOS KARINIŲ PAJĖGŲ STIPRINIMO SIRIJOJE

NATO vadovas Jensas Stoltenbergas rugsėjo 24 d. *AFP* pareiškė, kad yra susirūpinęs dėl Rusijos „reikšmingo“ karinių pajėgų stiprinimo Sirijoje, ir paragino Maskvą atlikti konstruktyvų vaidmenį kovojant su „Islamo valstybės“ džihadistais.

„Rusijai svarbu aiškiai išsakyti savo ketinimus“, – sakė J. Stoltenbergas NATO būstinėje Briuselyje naujienų agentūrai *AFP*.

„Manau, kad pirmas žingsnis dabar būtų susėsti su Jungtinėmis Valstijomis ir aiškiai išsakyti, kokie yra (jų) ketinimai... ir pabandyti bendradarbiauti ir konstruktyviai prisidėti prie pastangų kovojant su ISIL“, – kalbėjo jis, pavartojęs kitą „Islamo valstybės“ akronimą.

Prancūzijos gynybos ministras Jeanas-Yvesas Le Drianas paragino Maskvą patvirtinti intensyvų šalies karinių pajėgų stiprinimą Sirijoje. Ministras per susitikimą Paryžiuje su Britanijos gynybos sekretoriumi Michaelu Fallonu teigė, kad, jei Rusijos pagrindinis tikslas yra „ginti Sirijos prezidentą Basharą al-Asadą“, tada ji turėtų tą pasakyti.

Savo ruožtu M. Fallonas nurodė, kad Rusijos kariuomenės dislokavimas Sirijoje „tik apsunkins ir taip labai komplikuoatą ir sunkią padėtį“.

LRT

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

LR Vyriausybės rūmuose rugsėjo 16 – 25 dienomis vyko paroda, skirta žydų kultūrai ir gyvenimui Rytų Europoje. Parodos iniciatorius Žydų kultūros tyrimų institutas JIVO (institutas JIVO) nuo įkūrimo dienos surinko tūkstančius plakatų, atspindinčių Rytų Europos žydų veiklos ir interesų įvairovę. Plakatų temos – nuo visuomenės švietimo, sveikatos klausimų iki politikos, spektaklių. Parodoje taip pat pristatoma vieno iš instituto JIVO organizatorių daktaro Cemacho Šabado (1864 – 1935 m.) veikla. Jis aktyviai rūpinosi labdara, nemokamai gydė neturtingus vilniečius – žmonės kūrė legendas apie jo gerumą. C. Šabadas tapo rusų rašytojo Kornejaus Čiukovskio pasakos herojaus daktaro Aiskaudos prototipu. Ypač dideli jo nuopelnai – medicinos ir higienos mokslinei literatūrai jidiš kalba. Institutas JIVO Vilniuje buvo įsteigtas dar 1925 metais, siekiant dokumentuose užfiksuoti ir įamžinti žydų kultūrą ir gyvenimą Rytų Europoje. Rinkdamas eksponatus institutas JIVO aktyviai bendradarbiavo su daugybe rinkėjų, vadinamųjų zamlerių (jidiš k. zamlers) iš visos Rytų Europos.

Siūloma prezidento našliui (našlei) panaudos pagrindais suteikti būstą (gyvenamąsias patalpas) vyriausybės nustatyta tvarka tik tada, kai šis turi teisę į socialinę paramą. Tai siūlančią prezidento įstatymo pataisą Seimo posėdžių sekretoriatoje įregistravo Seimo narys Kęstutis Masiulis. Kaip primena parlamentaras, 2014 metų liepos 3 dieną Konstitucinis Teismas priėmė nutarimą, kuriuo paaiškino, kad vien mirusio asmens turėtas socialinis statusas savaime nėra konstituciškai pateisinamas pagrindas užtikrinti jo našliui (našlei) daug didesnio dydžio socialinę paramą, nei ji užtikrinama kitiems našliams (našlėms).

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos pirmojo kurso kariūnai Lietuvos nacionalinio muziejaus Senojo arsenalo vidiniame kieme prisiekė tarnauti Lietuvai, pranešė Krašto apsaugos ministerija. Šiais metais į Lietuvos karo akademiją buvo priimtas 71 jaunuolis, iš kurių 64, sėkmingai baigę septynių savičių trukmės Bazinį kario kursą Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajame pulke Rukloje, pasiryžo tapti Lietuvos karininkais. 28 pirmakursiai jau yra davę kario prieaišką anksčiau, tarnaudami Lietuvos kariuomenės daliniuose, todėl rugsėjo 26 d. prisiekė dar 36 jaunuoliai.

Eidamas 96-uosius metus mirė buvęs Seimo narys Aleksandras Bendinskas. 1941-aisiais jis dalyvavo vadinamajame Birželio sukilime, sovietmečiu kalėjo lageriuose už antivalstybinę veiklą, buvo Lietuvos Ateities Forumo narys. Inžinieriaus technologo specialybę įgijęs A. Bendinskas dirbo įvairiose gamyklose, profesinėje technikos mokykloje. 1992–1996 m. jis buvo Seimo narys, išrinktas pagal Lietuvos demokratinės darbo partijos sąrašą.

Lietuvos aplinkos ministerija teiks reikalavimus per Europos Komisiją siekdama užtikrinti, kad Lietuvoje nebūtų auginami genetiškai modifikuoti augalai. Šis draudimas galios visoje šalies teritorijoje, rašoma pranešime spaudoai. „Visada palaikėme draudimą mūsų šalyje auginti genetiškai modifikuotus organizmus rinkos tikslais. Aplinkos ministerijos pastangomis Lietuvos biologinei įvairovei ir toliau nekils jokia grėsmė dėl genetiškai modifikuotų augalų auginimo“, – sakė aplinkos ministras Kęstutis Trečiokas. Europos Sąjungos valstybėms narėms pačioms nuspręsti, nori auginti genetiškai modifikuotus augalus ar ne, Europos Parlamentas leido metų pradžioje.

Europos Komisija (EK) pateikė ES Teisingumo Teismui (ESTT) bylą prieš Lietuvą, kuri neįsteigė nepriklausomos geležinkelių avarijų ir incidentų tyrimo įstaigos. Komisija pranešė ESTT perdavusi bylą dėl to, kad šalis neperkėlė į nacionalinę teisę Europos geležinkelių saugos taisyklių, pagal kurias valstybė iki 2006 metų balandžio pabaigos privalėjo įsteigti nepriklausomą avarijų ir incidentų tyrimo įstaigą. EK nustatė, kad direktyvos neįvykdžiusioje Lietuvoje nesudarytos sąlygos skaidriam geležinkelių transporto katastrofų ir avarijų tyrimui.

Lietuvos ambasados Belgijoje pastangomis pasiektas ir įgyvendintas susitarimas su Belgijos užsienio reikalų ministerija bei Nacionalinio registro tarnyba peržiūrėti Belgijos nacionaliniame registre įrašytus duomenis apie šioje šalyje gyvenančius Lietuvos piliečius ir pakeisti gimimo vietos valstybės įrašą „Sovietų Sąjunga“ į įrašą „Lietuva“. Nuo šiol Belgijos išduodamuose dokumentuose Baltijos valstybių piliečiams nebeliks įrašo „gimimo vieta Sovietų Sąjunga“, rašoma pranešime spaudoai.

Teismas dar dviem mėnesiams pratęsė suėmimą šnipinėjimu kaltinamam buvusiam valstybės įmonės „Oro navigacija“ darbuotojui Romualdai Lipskiui. Prokurorai prašė atsižvelgti, kad Lipskis kaltinamas šnipinėjimu, už šį nusikaltimą gresia laisvės atėmimas iki penkiolikos metų. Bylos duomenimis, Lipskis savo kabinete „Oro navigacijoje“ slapta fotografavo ten buvusias dokumentus bei kitus objektus ir juos perdavė Baltarusijos žvalgybai.

LRT, LR URM, ELTA

POPIEŽIUS PRANCIŠKUS VIZITĄ NIUJORKE BAIGĖ AUKODAMAS ŠV. MIŠIAS

Popiežius Jungtinėse Valstijose buvo priimtas itin šiltai – rugsėjo 23 d. su juo asmeniškai susitiko prezidentas Barackas Obama.

AP

Popiežius Pranciškus rugsėjo 26 d. baidė įtemptą vizitą Niujorke, aukodamas mišias koncertų ir sporto komplekse „Madison Square Garden“ (MSG) po susitikimo su tikinčiaisiais Centriniam parke ir maldos už taiką pasaulyje Rugsėjo 11-osios memoriale.

Apie 20 tūkst. žmonių buvo susirinkę MSG arenoje, kurioje yra įsikūręs krepšinio klubas „Knicks“, dalyvauti šv. Mišiose, vadovaujamose 78 metų pontifiko.

Arenos, kuri taip pat yra pagrindiniai Niujorko koncertų rūmai ir kuriuose, įvyko Billy Joelio koncertas, apšvietimu pasirūpino šio dainininko komanda, pavertusi ją pakilia vieta katalikiškoms mišioms.

Itin populiarius popiežius dar kartą atkreipė dėmesį į pažeidžiamiausius visuomenės narius, paskutinį kartą viešai pasisakydamas Amerikos finansų sostinėje, didžiulio turto ir skurdo mieste.

Jis gyrė didžiuosius miestus dėl jų įvairovės, bet ragino tikinčiuosius neužmiršti „veidų visų tų žmonių, kurie atrodo esantys ne savo vietoje arba yra antrarūšiai piliečiai“.

„Jie yra užsieniečiai, mokyklų nelankantys vaikai, neturintys medicinos draudimo, benamiai, užmiršti senyvi žmonės“, – pabrėžė Pranciškus. Šios šv. Mišios buvo paskutinis viešas renginys, kuriame popiežius dalyvavo prieš išvykdamas iš Niujorko į Filadelfiją, kur pasveikins dideles minias, susirinkusias į Šeimų šventę – katalikišką renginį, vykstantį kas trejus metus.

Anksčiau jis kartu su 700 žmonių meldėsi 2001 m. rugsėjo 11-osios teroro išpuolių epicentre, pagerbdamas beveik 3 tūkst. tų atakų Niujorke ir

Vašingtone aukų ir gelbėtojų.

1,2 mlrd. tikinčiųjų Katalikų Bažnyčios vadovas vadovavo ekumeninėms pamaldoms už taiką pasaulyje kartu su hinduistų, budistų, sikhų, graikų ortodoksų, musulmonų ir žydų dvasiniais vadovais.

„Šioje skausmo ir atminimo vietoje esu kupinas vilties, – sakė argentinietis popiežius. – Tikiuosi, kad mūsų buvimas čia paskelbs stiprų ženklą, jog norime dalytis ir patvirtinti troškimą būti susitaikymo, taikos ir teisingumo jėgomis.“

Po anksti ryte pasakytos jaudinamos kalbos Jungtinėse Tautose ir gedulingos ceremonijos Rugsėjo 11-osio atakų epicentre Pranciškus rugsėjo 25 d. pavakarę buvo pasveikintas dainomis ir juoku per šiltą vizitą katalikiškoje mokykloje Niujorko Rytų Harlemo rajone.

Viešėdamas Švč. Mergelės Angelų Karalienės mokykloje ir valandą bendraudamas su vaikais pontifikas plačiai šypsojosi, atrodė atsipalaidavęs ir netgi pozavo kelioms asmenų kėms, nors savaitės trukmės Pranciškaus vizito Amerikoje darbotvarkė buvo labai įtempta ir varginanti.

Vėliavomis mojuojantys jaunuoliai skandavo „Šventasis Tėve, mes tave mylim!“, o popiežius šypsojosi ir spaudė rankas. Vėliau jis toje mokykloje klausėsi choro, kuriame dauguma buvo juodaodžiai arba lotynų amerikiečiai, koncerto.

Pranciškus maloniai kalbėjosi su vaikais ispaniškai, o po to susitiko su imigrantais darbininkais ir jų šeimomis, įteikusioms pontifikui dovanų, tarp jų įrankių rinkinį – didelės Niujorko padinių darbininkų armijos vardu.

Kaip ir savo istorinėje kalboje JAV Kongrese, pasakyto-

je ankstesnę dieną, Pranciškus priminė Martino Lutherio Kingo palikimą.

„Vieną dieną jis pasakė: „Turiu svajonę“, – sakė popiežius. – Jo svajonė – kad daugelis vaikų, tokių kaip jūs, įgytų galimybę mokytis.“

„Neužmirškite to. Šiandien norime išlaikyti svajonę“, – pridūrė Pranciškus, kurio palankumas reformoms ir kuklumas Amerikoje vertinamas itin palankiai.

Iš Harlemo Pranciškus išvyko į Centrinį parką, kur buvo sutiktas maždaug 80 tūkst. žmonių, trokštančių bent akies kraštelį jį pamatyti, entuziastingais šūksniais.

Daugelis jų buvo imigrantai iš Lotynų Amerikos šalių, kurie sakė jaučiantys ypatingą ryšį su šiuo popiežiumi. Susitikimo atmosfera buvo panaši į karnavalo; matėsi daugybė geltonos ir baltos spalvos Vatikano bei Pietų Amerikos valstybių vėliavėlių.

Pranciškus rugsėjo 25 d. pradėjo JT Generalinėje Asamblėjoje, kur išdėstė geresnio pasaulio viziją savo kalboje, kurioje palietė įvairias temas.

Popiežius kalbėjo apie krikščionių persekiojimą, sutartį dėl Irano branduolinės programos, narkotikų kontrabandą, „patylomis žudančią milijonus“, ir mergaičių teisę į švietimą.

Pirmasis iš Lotynų Amerikos kilęs pontifikas, kadaise stebėjęs, kaip ekonomikos krizės krečia jo gimtąją Argentiją, ragino JT Saugumo Tarybą ir tarptautinius finansų vadovus „pažaboti bet kokio pavidalo piktnaudžiavimą ir lupikavimą“. Jis taip pat dar kartą jausmingai paragino rūpintis aplinkos apsauga, reikšdamas įsitikinimą, kad artėjančioje JT klimato konferencijoje Paryžiuje pasaulio vadovai pasieks „veiksmingą“ susitarimą.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KAS SLYPI UŽ SIAUBO VAIZDELIŲ

Ne taip seniai internete, o iš jo – žmonių pasakojimuose – plito vaizdelis, kaip tarp dviejų skambančių mobiliųjų telefonų padėtas kiaušinis ima... spirgėti ir galiausiai iškepa. Nepaisant to, kad šį ekspermentą galėjo pakartoti bet kas, kalbos apie siaubingas mobiliųjų telefonų galimybes tapo daugelio protestų prieš mobiliojo ryšio plėtrą Lietuvoje pagrindu. Kas buvo suinteresuotas sleisti tokias nesąmones Lietuvoje, šiandien galime tik spėlioti, tačiau kitas absurdiškas vaizdelis, visai neseniai demonstruotas Lietuvoje kaip įrodymas apie skalūninių dujų gavybos pragaištingumą, turėjo autorius. Vaizdelis štai toks: Amerikoje, vienoje iš valstijų, kurioje išgaunamos skalūninės dujos, gyvenantis fermeris atsuka virtuvėje čiaupą ir iš jo pasipylusį vandenį... uždega! Pasirodo, vandenyje tiek daug dujų, kad jis lengvai užsiliepsnoja... (keista, kad nesprogsta, nes dujos paprastai sprogsta, o ne užsiliepsnoja). Tad štai amerikiečiams parūpo, iš kur tas idiotiškas filmukas atsirado? Ir ką gi – paaiškėjo, kad visi galai veda į „Gazpromą“. Reikia komentarų?

Lygiai tokios pačios mintys ateina į galvą matant internetą užplūdusius siaubingus vaizdus, kuriuose rodomos plėšikaujančios pabėgėlių gaujos: tai jos užpuola pravažiuojančius lengvuosius automobilius, tai autobusus ir sunkvežimius. Stebina štai kas – koks drąsus turėjo būti filmuotojas, kad išdrįso stovėti tarp plėšikų ir juos filmuoti! Tokių vaizdelių tikslas vienas – sukelti kuo didesnę priešišką pabėgėliams, o pasipiktinimo bangą nukreipti į savo šalių vyriausybes, kurios, deja, priverstos narpalioti šį Gordijaus mazgą, sumazgytą ne kur kitur, bet Kremliuje.

Dar visai neseniai žmonės baisėjosi, per televiziją ir kitose informacijos priemonėse matydami vaizdelius iš Rusijos – juose traktoriai traiskė ne tik kalnus sūrių, obuolių ir kitokių maisto produktų, bet ir gyvus ančiukus. Tokių vaizdų, beje, skelbiamų pačių rusų, visiškai pakanka, kad gyvūnų teisių globėjai pakeltų tarptautinį skandalą su visomis iš to išplaukiančiomis pasekmėmis. Tačiau putinistinei Rusijai jokie tarptautiniai įsipareigojimai negalioja, jai nuspįjautri ne tik ant ančių, bet ir ant žmonių (netgi ant alkanų savo piliečių, besipiktinančių maisto naikinimu). Todėl kyla klausimas – kodėl rusai taip daro ir dar viešina visomis įmanomomis priemonėmis? Ar vien tam, kad parodytų, jog valdžia negailestinai ir bekompromisiškai kovoja su nelegaliai į šalį įvežamais maisto produktais? Kažin... Juk buvo užsimota naikinti ir buitinės chemijos produktus, bet apsižiūrėta, jog jos pakeisti nėra kuo, negana to, daugelis Rusijos kompanijų, transliuojančių Putino propagandą, daugiausia pinigų uždirba iš užsienio kompanijų, reklamuojančių savo buitinės chemijos produkciją. Negi kirsi šaką, ant kurios pats sėdi? Todėl nei muilo, nei ploviklių ar skalbiklių po traktorių vikšrais neišvydome.

Gal mažai kas prisimena, kokios eilės nusidriekė prie atidarytų pirmųjų „Makdonaldo“ užkandinių Maskvoje, bet vargu ar daugiau kas pagalvojo, jog uždarydami tas pačias užkandines šiandieną putinistai (visai kaip sovietmečiu komunistai) siekia neleisti rusams matyti amerikietišką, t. y. Vakarų gyvenimo standartų?

Kęstutis Šilkūnas

DIDŽIAUSIA IŠDAVYSTĖ LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJOJE

Poeto Justino Marcinkevičiaus prakalba kalbotyros prof. Vinco Urbučio knygos „Lietuvių kalbos išdavystė“ pristatymo 2007-11-05 Rašytojų klube vykusioje diskusijoje „Atsisakymas lietuviškai rašyti kitų tautų vardažodžius — europėjimas ar lietuvių kalbos išdavystė?“.

Kaip ir visi, esu kalbos vartotojas. Na, gal šiek tiek daugiau suinteresuotas tuo, ką vartoju, kokį produktą man siūlo, kokių „prieskonių“ įmaišo į mūsų kalbos duoną kasdieninę.

Regime štai ką: **lietuvių kalba tapo politikos įkaite, politizuotų kalbininkų ir kalbos tvarkytojų belaisve**. Ji prievartaujama savo namuose. Mūsų akivaizdoje.

Jai stengiamasi žūtbūt įpiršti, įbrukti, savo kažkokiu 60-uoju nutarimu prikergti tai, kas jai svetima, kas ardo, griaua mūsų rašybą, naikina linksniavimą, daro jį neįmanomą, sutrauko žodžių sintaksinius ryšius. Užsienio šalių „vardažodžiai“ išlaisvinami arba iš jų sukuriami lietuvių kalbai neįsivaizduojami hibridai — nei velnias, nei gegutė. Pavyzdžiui (čia aš šiek tiek utriuuoju), tačiau įmanoma, kad mūsų kalboje (rašytinėje) atsirastų (o gal jau atsirado?) kad ir toks sakinyss: „Churchill’iui patiko Shakespeare’o „Hamlet’as“. Lietuvių linksniavimą smagiai galėtų pakeisti artikeliai — kodėl gi ne? Vienas televizijos kanalas rodo humoristinę laidą „Le Broniaus šou“. Tiktų ir „Der Gediminas Štrasė“.

Juokinga? Atrodo, neįsivaizduojama, nesuvokiama, bet kodėl gi ne? Esame kalbinio imperializmo puolami, jam nėra valstybių, nėra sienų. Nori to ar nenori, bet objektyviai jam patarnauja — ir gan uoliai patarnauja — ir kai kurie garbūs kalbininkai, ir net pati Valstybinė kalbos komisija. Tarytum mums dar neužtektų kiekviename žingsnyje rėkiančios viešųjų užrašų agresijos. Pilnu balsu deklaruojame savo paklusnumą, tarnystę ir ištikimybę ne gimtajai kalbai, ne jos dėsniams, tradicijoms, logikai, o politikos ir kalbos biznieriams, verslo arba karjeros interesams. Nejaugi mes, patys to nesuprasdami, vykdome kažkieno užsakymą?

Prieš porą metų minėjome Didžiojo Vilniaus Seimo šimtmetį. To meto Lietuva neturėjo savo valstybės, žinoma, neturėjo ir valstybinės kalbos, tad Vilniaus Seimas savo nutarimuose naudojo terminus „prigimta kalba“, „žmonių kalba“. Cituoju: „Visuose Lietuvos valsčiuose turi būti vartojama prigimta žmonių kalba.“ Apie kalbą, kuri dabar teikiama „visuose valsčiuose“, nepasakysį, kad ji „prigim-

ta“ arba Lietuvos „žmonių“ kalba. Mums jau lyg ir per ankšta žodyje „lietuvių“. Todėl pradedama ir siūloma (gal jau net reikalaujama?) rašyti „Bromos, atvertos ing viecz-nastj“ kalba. Per 100 metų po Didžiojo Vilniaus Seimo lietuvių kalba labai nepalankiomis sąlygomis išliko, apsisvalė, išpruso ir sutirštėjo, o kalbos mokslas pasiekė reikšmingų aukštumų. Tai kas mus verčia dabar kėsintis į jos esmę, logiką, gramatiką, taisykles ir dėsnius?

Iš tikrųjų štai jau beveik dešimtmetis, kai tęsiasi mūsų ginčas ir polemika dėl kitų tautų tikrinių vardų rašybos. Teko ir man ne sykį, kaip dabar sakoma, sudalyvauti. Nuoširdžiai stengiausi suprasti, kodėl turime juos, tuos svetimžodžius, nurašinėti, aprūpinti juos apostrofais ir lietuviškomis galūnėmis, o tada jau iš visų jėgų kibtį juos linksniuoti, t. y. linksniuoti lietuviškąsias galūnes. Bet po šitos operacijos jie netampa lietuvių kalbos savastimi (ir negali tapti), lieka keistais, dar labiau neperskaitomais hibridais.

Tuo būdu į mūsų linksniavimo ir sintaksinių žodžio ryšių sistemą įleidžiamas virusas, kuris ją sunaikins. Žinoma, ne per metus, bet šimtmečio irgi neprireiks. O po mūsų — kad ir tvanas.

Taigi, kodėl turime taip elgtis?

Dažniausiai išgirstame arba perskaitome: taip yra Vakaruose, taip yra Europoje, mūsų nesupras, kaltins, išjuoks, pasmerks ir pan. Koks nors lordas išvadins viena-kojais gėjų šokėjais. Ką čia galima pasakyti? O pasakyti reikia štai ką: **tauta susikuria kalbą sau**. Prieš įsileisdama kokį naujadarą ar svetimžodį, ilgai jį apžiūrinėja, išmėgina, kaip jis dera prie vieno ar kito dėsnio, tradicijos, kaip jį prima įvairaus lygio vartotojas ir pan. Tiktai nuo gimtosios kalbos ir jos vartotojo priklausom, ar bus priimta viena ar kita svetimybė. Niekas negali (net ir Valstybinė kalbos komisija) iš šalies nurodyti, įsakyti ar kaip kitaip veikti kalbą, kad ji įsileistų ir įsisavintų, įsistmintų vieną ar kitą svetimybę. Europos Sąjungos — į kurios pusę dažniausiai nukreiptos mūsų akys ir ausys — taigi Europos Sąjungos sutartyje pabrėžiama, kad reikia skatinti (cituoju) „Bendrijai priklaus-

sančių šalių kultūrų klestėjimą, gerbti jų nacionalinę ir sričių įvairovę“. Gerbti, bet ne naikinti. Vadinasi, tautinės kultūros — taigi ir kalbos — likimas bus amžinas mūsų pačių, mūsų vieno rūpestis. O Europos kultūros, jos dvasios paveldas bus nepilnas be lietuvių kalbos. Jeigu ir toliau su ja taip elgsimės.

Eskaluojamas dar vienas „nurašinėtojų“ (tai knygos autoriaus prof. Vinco Urbučio terminas) argumentas. Buvusi Valstybinės kalbos komisijos pirmininkė prieš kelerius metus „Lietuvos aide“ paskelbė (aišku, ne savo vienos) nuomonę, kad užsienietiškus tikrinius vardus perdirbti pagal tarimą norėtų tik vyresniosios kartos žmonės – prisipažįstu, pasidarė gėda, pasijutau lyg koks progreso stabdys. Aišku, ir man, ir mano bendraamžiams sunku būtų varžytis su jaunimu. Bet neskubėkit mūsų taip tiesmukai smerkti. Štai Teisės universitete iš 58 pirmo kurso studentų, atsakiusių į Lietuvos vartotojų asociacijos anketą, 44 pritarė asmenvardžių rašybai pagal tarimą, 11 pasisakė už autentišką rašybą, 3 neturėjo savo nuomonės. Vilniaus universiteto Anglų filologijos (pabrėžiu: anglų) vienoje pirmo kurso grupėje iš 9 tik 3 buvo už „autentiškąją“ rašybą. Galvoji — ačiū Dievui, 60-mečiai, 70-mečiai ne vieni.

Ta proga prisipažinsiu: jau senokai buvo kilęs noras parinkti kokią dešimtį užsienio autorių romanų, išleistų lietuvių kalba, galbūt išverstų ne iš anglų, prancūzų ar vokiečių kalbų, o iš kitų tolimesnių ir retesnių, užėti su tomis knygomis, pavyzdžiui, į Kalbos komisiją ir paprašyti perskaityti autorių pavardes... Toliau aš neprognozuoju. Dar smagiau būtų, jeigu paskui mane į šią komisiją užėtų žmogus su dienraščio numeriu... O jeigu dar pridėtume Visuotinės lietuvių enciklopedijos tomus, kitą informacinę ir mokslinę literatūrą, visas muzikines ir šou grupes, apsinuoginusias žvaigždes ir jų dainas, ir net mano mylimą „Dainų dainelę“, kuri jau irgi tarsi mėgina pereiti prie anglų kalbos (kaipgi, juk žvaigždės dainuoja tik angliškai), pagaliau jeigu pridėsime visus viešuosius užrašus ir visa kita, ir visa kita — tai pamatysime, kad lietuvių kalbai jau beveik ir nelieka vietos. Ir negali nieko kaltinti — patys lipame jai ant gerklės. Kalbos mokslininkų vedami.

Iš tikrųjų dėl tų svetimvardžių rašybos sulaužyta jau daug

(Nukelta į 4 psl.)

ROKIŠKYJE SURENGTAS PIRMASIS BENDRAS LIETUVOS IR LATVIJOS VYRIAUSYBIŲ POSĖDIS

Baltų vienybės dienos proga rugsėjo 18 d., penktadienį, Rokiškyje vyko pirmasis bendras Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos Vyriausybių posėdis. Į posėdžio darbotvarkę įtrauktas ir klausimas dėl Lietuvos ir Latvijos pasirengimo 100-ųjų Nepriklausomybės paskelbimo metinių minėjimui.

Pasak LR kultūros ministro Šarūno Biručio, „tai yra 100-mečio svarbos darbai, tarp kurių svarbiausi – visuomenės valstybinės savivokos ir pilietinės atsakomybės ugdymas – būtent jie užtikrins mūsų visuomenių stiprybę, pasitikėjimą savo jėgomis ir nuostatą, kad valstybę kuriamo mes patys.“

Šie tikslai vienija Lietuvos ir Latvijos, taip pat ir visų trijų Baltijos valstybių 100-mečio programas, tad numatoma nuolat dalintis žiniomis apie numatomas veiklas, bendradarbiauti skatinant visuomenių, ir ypač jaunimo, ryšius

Rokiškyje surengtas pirmasis bendras Lietuvos ir Latvijos Vyriausybių posėdis.

LR KM nuotr.

bei įgyvendinant tarptautines kultūros programas.

Rokiškyje taip pat vyko dvišalis Lietuvos ir Latvijos kultūros ministrų susitiki-

mas, kurio metu buvo aptartos konkrečios bendradarbiavimo galimybės ir planuojami bendri projektai. Kultūros ministrai lankėsi ir

unikalioje Rokiškio krašto muziejaus Liongino Šepkos (1907-1985) drožinių ekspozicijoje.

LR KM

LIETUVIAI IR LATVIAI MINĖJO BALTŲ VIENYBĖS DIENĄ

Šiais metais Baltų vienybės diena buvo pažymėta pirmą kartą rengiamu bendru Lietuvos ir Latvijos Vyriausybių posėdžiu, šventiniais renginiais Rokiškyje bei paminklo Karaliui Mindaugui ir Karalienei Mortai atidengimu Agluonoje, Latvijoje.

Pirmą kartą organizuojamas Lietuvos ir Latvijos Vyriausybių bendras posėdis vyko Rokiškyje rugsėjo 18 dieną. Jam pirmininkavo abiejų šalių premjerai Algirdas Butkevičius ir Laimdota Straujuma, posėdyje dalyvavo ir užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

Rugsėjo 19 dieną Rokiškyje vyko tradiciniai šventiniai Baltų vienybės dienos renginiai – paroda, skirta Lietuvos ir Latvijos Nepriklausomybės atkūrimo 25-mečiui, jaunimo protų mūšis, tautodailės amatų mugė, dvišalių bendradarbiavimo per sieną projektų pristatymas, ginklų paroda ir šaudymas į taikinius, folkloro kolektyvų koncertas, baltų genčių istorinių kostiumų demonstravimas ir kiti renginiai. Šventinėje programoje dalyvavo Lietuvos Seimo Pirmininkė Loreta Graužinienė ir Latvijos Saeimos Pirmininkė Ināra Mūrniece, abiejų šalių tarp-parlamentinių grupių nariai, Lietuvos ir Latvijos ambasadoriai, kiti svečiai. Renginio organizatoriai – Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministerijos, abiejų šalių ambasados, Rokiškio rajono savivaldybė, Latvijos ir Lietuvos

bendradarbiavimo per sieną programos Jungtinis techninis sekretoriatas.

Rugsėjo 20 dieną Agluonoje, Latvijoje, buvo atidengtas paminklas karaliui Mindaugui ir karalienei Mortai. Ceremonijoje dalyvavo Lietuvos ir Latvijos kultūros ministrai, abiejų šalių katalikų bažnyčios dvasininkai.

Istorinė legenda byloja, kad Mindaugo žmona Morta (latviškai vadinama Marta) buvusi kilmingo Latgalijos

Medelonų pilies valdytojo duktė, o pats Mindaugas buvo palaidotas Agluonoje.

Grupė Lietuvos ir Latvijos visuomenės veikėjų idėją Agluonoje pastatyti bendrą paminklą vieninteliame baltų karaliui, siekusiam suvienyti baltų gentis, iškėlė 2010 metais. 2011 m. surengtame konkurse atrinktas skulptoriaus Vidmanto Gylikio projektas. 2012 m. buvo sukurta bendra iniciatyvinė grupė paminklo projektui įgyvendinti. Iš Lietuvos pusės jai vadovavo dr. kunigas Rimantas Gudelis, iš Latvijos – Rezeknės lat-

galiečių kultūros draugijos vadovas Peteris Keišs.

Karaliaus Mindaugo ir karalienės Mortos paminklas Agluonoje – tai siekis įamžinti Lietuvos valstybės istorinį palikimą, o istorinės legendos apie lietuvių karalių ir latvių karalienę atminimas pabrėžia šaknis ir vienybę.

Šiomet sukanka 15 metų, kai Lietuvos ir Latvijos parlamentai rugsėjo 22-ąją – Saulės mūšio dieną – paskelbė Baltų vienybės diena.

LR URM

Paminklas karaliui Mindaugui ir karalienei Mortai Agluonoje, Latvijoje.

LR URM nuotr.

(Atkelta iš 3 psl.)

DIDŽIAUSIA IŠDAVYSTĖ LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJOJE

iečių, prirašyta aibė straipsnių su dar didesne aibe parašų. Konstitucinės teisės specialistai, mokslo vyrai ir eiliniai kalbos vartotojai reikalauja, kad būtų peržiūrėta, kuo remiasi Valstybinė kalbos komisija, taip atkakliai siekdama lietuvių kalbos teisių ir galių apribojimo. Kaip čia nesutiksi su prof. Vinco Urbučio šio reiškinio įvardijimu: lietuvių kalbos išdavystė. Pridursiu: ir mūsų visų, kurie ja kalbame ir rašome, išdavystė. Išdavystė yra išdavystė, bet ši gali tapti skaudžiausia ir lemtingiausia lietuvių kalbai.

1988 m. lapkričio 18 d. man teko kalbėti teikiant to meto Lietuvos TSR Aukščiausiąjai Tarybai siūlymą patvirtinti lietuvių kalbą valstybine — po 50 metų! Tą dieną buvau laimingiausias žmogus. Galvojau (naiviai!): štai dabar mes jau beveik amžini, niekas neatims iš mūsų kalbos ir Lietuvos. Pasirodo — nė velnio! Patys atimame ją iš savęs.

Davidas Crystalas (skaitau, kaip parašyta) knygoje „Kalbos mirtis“ cituoja vieną kalbininką, renkantį duomenis apie mirštančias kalbas. Pakartosiu šią citatą: „Kada nors, kai mes visi būsime tik istorija, bus aišku, kad kova už mažų kultūrų ir kalbų išsaugojimą buvo kova už pačių brangiausių dalykų, darančių mus žmonėmis, išsaugojimą.“

Grįžkime prie Vinco Kudirkos „Statrašos ramsčių“ (1890): vardažodis — pagal tarimą, skliausteliuose — pagal rašybą.

Grįžkime!

—*Justinas Marcinkevičius, 2007-11-05.*

2007 m. Lietuvos rašytojų sąjungos mėnraštis „Metai“ 12 nr.

UŽSIENYJE GYVENANČIŲ LIETUVIŲ INTERNETINĖ APKLAUSA

Mieli užsienyje gyvenantys lietuviai,

jau trečius metus, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos užsakymu, visuomenės nuomonės tyrimų centras „Vilmorus“ atlieka užsienyje gyvenančių lietuvių internetinę apklausą.

Apklauso tikslas – išsiaiškinti užsienyje gyvenančių lietuvių nuomonę apie diasporos poreikius ir jos ryšius su Lietuva stiprinimą. Anketa yra anoniminė, surinkta informacija bus apibendrinta ir naudojama siekiant stiprinti ryšius su užsienio lietuviais.

Nuoširdžiai kviečiame visus užsienyje gyvenančius lietuvius, vyresnius nei 18 metų amžiaus, gyvenančius užsienyje ne trumpiau kaip 6 mėnesius, dalyvauti apklausoje ir išsakyti savo nuomonę apie lietuvių diasporos po-

Rugsėjo 25-27 dienomis vyko JAV LB krašto tarybos XXI sesija, ŠALFASS suvažiavimas ir Klivlando lietuvių dienos „Radisson Hotel“ Cleveland-Eastlake. JAV LB XXI Tarybos sesijos dalyviai ir svečiai.

JAV LB nuotr.

reikius, bendradarbiavimą ir ryšių su Lietuva stiprinimą, pateikti savo vertinimus, kaip jaučiasi užsienyje gyvenantys lietuviai bei rekomendacijas dėl lietuvių diasporos politikos formavimo ir įgyvendinimo.

Vertindami Jūsų asmeninį

indėlį stiprinant ryšius su Lietuva, labai prašome aktyviai skleisti žinių lietuvių bendruomenėje apie vykdomą apklausą, paskatinti joje dalyvauti kuo daugiau bendruomenės narių, draugų ir pažįstamų. Kiekvienas balsas ir nuomonė yra labai svarbūs,

siekiant kurti geresnį abipusį valstybės ir tautiečių ryšį, identifikuoti galimybes šių ryšių nuolat stiprinti.

Tikimės, kad papildoma paskata dalyvauti apklausoje bus URM Užsienio lietuvių departamento organizuojama loterija! Iš visų anketas patei-

kusių ir savo el. pašto adresus nurodžiusių respondentų burtų keliu bus atrinkta 10 laimingųjų, kuriems bus išsiųsti gražūs ir mieli lietuviški suvenyrai.

Anketa yra pateikta adresu: <https://www.surveymonkey.com/r/3CCFQT3>.

LR URM

LIETUVIŲ FONDO POKYLYJE KONCERTUOS JAUNIEJI MUZIKOS VIRTUOZAI

Lietuvių Fondas 2015 m. lapkričio 7 d. savo narius ir visus tuos, kuriems svarbus lietuviybės išlaikymas, maloniai kviečia į šventinę pokylį „Rudens spalvų garsai“. Puikiai žinome, kad geri darbai duoda prasmingą vaisių. Tai bus ne tik LF narių susibūrimas, pasikalbėjimas. Svečiai išgirs Juilliard muzikos mokyklos auklėtinio, pianisto Edvino Minkštimo ir Manhattan muzikos mokyklos auklėtinio, kontrabosininko Tado Korrio koncertą.

Jau tapo gražia tradicija, kad Lietuvių Fondo pokylio metu įteikiamos stipendijos studentams. Tai tarsi estafetės perdavimas jaunimui, kuris atėjus laikui, perims Fondo vairą į savo rankas. Kita graži tradicija – atėjusiuosius į rudeninę puotą svečius kartas nuo karto pasveikina tie, kuriems kažkada buvo ištiesta pagalbos ranka.

Ne išimtis ir šie metai. Savo muzikinį „ačiū“ Lietuvių Fondo pokylio svečiams sakys pianistas Edvinas Minkštimas ir kontrabosininkas Tadas Korris. Abu muzikantai – buvę LF stipendininkai.

Edvinas Minkštimas. Koncertinėje scenoje debiutavęs keturiolikos metų, E. Minkštimas kaip solistas ir ansamblistas koncertuoja JAV, Kanadoje, Europoje ir kitose šalyse. Studijas jis pradėjo pas žinomą pedagogę Veroniką Vitaitę. Baigus Lietuvos muzikos ir teatro akademiją, 2001

metais jam buvo paskirta 2 metų rezidencija prestižiniame Cité Internationale des Arts Paryžiuje. 2012 m. gegužės mėnesį Minkštimui buvo suteiktas muzikos menų daktaro laipsnis The Juilliard school, New York'e, JAV. Jis yra daugelio stipendijų ir premijų laimėtojas (Meyer Foundation, Music Academy of the West ir kt.), jo koncertai yra transliuojami TV kanalu „Mezzo“. Pianistas ypač žinomas dėl romantinės Liszt, Chopin ir Rachmaninov, Paryžiaus virtuozy Alkan, Thalberg, Herz kūrinių bei Bach, Ligeti ir Piazzolla muzikos atlikimo. Minkštimas taip pat kuria fortepijoninę, kamerinę ir simfoninę muziką, atlieka savo kūrinius Lietuvoje bei užsienyje, įrašinėja kompaktines plokšteles, dėsto aukštosiose muzikos mokyklose.

Tadas Korris. Kontrabosininkas Tadas Korris koncertuoja ne tik simfoninių bei kamerinių orkestrų sudėtyje, bet ir kaip solistas. Gimęs lietuvių šeimoje Kanadoje, jis nuo mažens domėjosi lietuviškos kultūros šaknimis, todėl nenuostabu, kad jo koncertuose šalia žinomų kūrinių skamba ir mažiau žinomi Rytų Europos kompozitorių kūriniai. 2014 m. T. Korris įgijo magistro laipsnį Manhattan School of Music. Korris yra koncertavęs su daugeliu žinomų simfoninių ir kamerinių orkestrų. Šiuo metu jis koncertuoja su Charlotte Symphony

NOVOSIBIRSKO LIETUVIUS GUOS TREMTINIŲ RŪPINTOJĖS IŠ KEDRO

Trečiojo pagal dydį Rusijos miesto Novosibirsko centre rugpjūčio 23 d., sekmadienį rinkosi lietuvių ir kitų bendruomenių tremtiniai. Jie pašventino Tremtinių Rūpintojėlį, skulptoriaus tautodailininko Adolfo Teresiaus drožtą pastarąsias dvi savaites.

Kedro skulptūrą lietuviai pastatė Novosibirsko katalikų bažnyčios katedros šventoriuje, varpinės nišoje.

Trijų metrų aukščio tremtinių rūpintojėlis išdrožtas iš Sibiro medžio – kedro.

„Ateinančius du ar tris šimtmečius jis galvos apie tremtį istoriškai labai svarbioje

ir Edmonton (Kanada) Symphony orkestrais ir yra Metamorphosis Chamber Ensemble instrumentalistų grupės direktorius. Būdamas vienas „Metamorphosis Chamber Ensemble“ įkūrėjų jis stengiasi supažindinti šiuolaikinę visuomenę su klasikine muzika, su ansambliu yra įrašęs kompaktinę plokštelę. Už Čiurlionio muzikos populiarinimą, pasitelkus 66 jaunuosius kanadiečius, Tadas buvo apdovanotas Kanados „Top 20 Under 20“. 2012 m. jo grojimas buvo įvertintas Homer Mensch apdovanojimu. Šalia muzikinės veiklos T. Korris nuo 2010 m. užsiima ir pedagogine veikla.

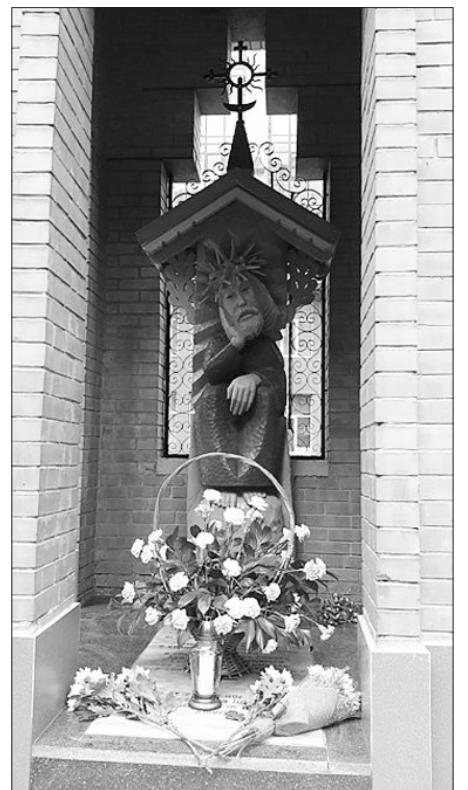
Renginys įvyks: 2015 m. lapkričio 7 d., Pasaulio lietuvių centre, pokylių salėje (14911 127th ST., Lemont, IL 60439).

LF inf.

vietoje – keli šimtai metrų nuo geografinio Carinės Rusijos centro. Jos sudėtyje Lietuva buvo 144 metus, nuo pirmojo Lietuvos-Lenkijos padalijimo iki Pirmojo pasaulinio karo”, – priminė projekto iniciatorius dr. kunigas Rimantas Gudelis.

Tremtinių Rūpintojėlį šventino Novosibirsko katalikų arkivyskupijos generalvikaras Andrejus Duklevskis, lietuvių ir kitų tautinių bendruomenių nariai atnešė gėlių. Katedroje su jais susitiko iš Lietuvos atvykę dr. kun. R. Gudelis, dievdirbys A. Teresius, žurnalistas Skirmantas Pabedinskis ir Zinaida Paškevičienė. Jie čia pradeda savaitės kelionę po tremtinių žemes ir likusias jų bendruomenes. Lietuviai aplankys Tomską, Irkutską, Ulan Ude ir kitus tremtinių gyvenamus miestus.

„Lietuvių bendruomenė Novosibirske, kurį nuo Vilniaus skiria 4,3 tūkst. kilometrų, mažutė. Joje – vos kelios dešimtys žmonių. Todėl tokie atminties simboliai, kaip Tremtinių Rūpintojėlis, jiems būtinai reikalingi. Kaip ir lietuvių apsilankymai bei katalikiškos mišios su lietuviškais elementais. Jos vietinėje katalikų katedroje vyksta kas antrą sekmadienį,

Tremtinių Rūpintojėlis Novosibirsko bažnyčioje. *Organizatorių nuotr.*

pamainomis su vokiečių bendruomenės pamaldomis”, – pasakojo dr. kun. R. Gudelis.

Tremtinių Rūpintojėlis – Sibiro katalikų apaštalinio administratoriaus vyskupo Juozo Verto sumanymas. Tremtinių atminimu besirūpinantis J. Vertas pasirinko kenčiančio Dievo simbolį kaip lietuviškiausią ir labiausiai tinkantį tremties temai.

Rūpintojėlis yra vienas populiariausių lietuvių vaizduojamojo meno bei tautodailės objektų, su juo lietuvių tauta turi stipriausius simbolinius ryšius, tapatindamasi savo tragiška istorija, gausia kentėjimų, nelaisvės ir priespaudos.

lrytas.lt

AGLUONOJE ATIDENGTA PAMINKLAS KARALIUI MINDAUGUI IR KARALIENEI MORTAI

Lietuvos kultūros ministras Šarūnas Birutis paminklo karaliui Mindaugui ir karlienei Mortai atidengimo iškilmėse.

LR KM nuotr.

Lietuvos ir Latvijos kultūros ministrai didžiausios Latvijoje Agluonos bazilikos šventoriuje sekmadienį atidengė paminklą karaliui Mindaugui ir karalienei Mortai. Skulptoriaus Vidmanto Gylikio sukurtas paminklo atidengimas – vienas iš svarbiausių Baltų vie-

nybės dienos, švenčiamos rugsėjo 22–ąją, renginių.

„Karaliaus Mindaugo ir karalienės Mortos kapavietės pažymėjimas ir paminklo, jamžinančio jų žūties vietą, pastatymas Agluonoje primins Lietuvos istorijos šlovę ir užtikrins dviejų išlikusių baltų tautų – lietuvių ir latvių

bendras šaknis ir vienybę“, – sakė Lietuvos kultūros ministras Šarūnas Birutis, paminklą atidengęs kartu su Latvijos kultūros ministre Dace Melbarde.

Paminklas žymi Lietuvos karaliaus mirties vietą. Mindaugas su latgalių kilmės žmona Morta ir jų vaikais pri-

mena bendras lietuvių ir latvių šaknis. Paminklo įšventinimo ceremonijoje dalyvavo ir Šv. Mišias Agluonos bazilikoje aukojęs apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro Lopez Quintana kartu su Lietuvos ir Latvijos vyskupais.

Nors istoriniuose metraščiuose neužfiksuota, manoma, kad Agluonoje buvo nužudytas karalius Mindaugas. Apie tai byloja ir vietovardžiai – Mindaugo sala, karaliaus kapo kalnas. Trijų šimtmėčių senumo raštuose minima, kad 1618 m. Agluonoje šalinant seno bokšto griuvėsius rasta juodo marmuro antkapinė plokštė. Išliko jos teksto nuorašas: „Šioje žemėje ilsisi Mindaugas, kunigaikštis lietuvis, kuriam gyventi ir mirti buvo garbė... Karaliumi iš kunigaikščių... tapęs pirmuoju... Stabų garbintojas dvilypis... Ir nebūdamas saugus klasta žiauriai... nužudytas išganymo metais 1263 rugsėjo 12“.

Po Agluonos bazilikos altoriumi dominikonai buvo

pritvirtinę atminimo lentą su užrašu „Didžiajam Lietuvos valdovui Mindaugui“. Dabar šios bazilikos šventoriuje stovės karaliaus Mindaugo ir jo šeimos skulptūra.

„Yra susidaręs stereotipas, kad valdovas mene turi būti pakylėtas, išaukštintas, joti ant žirgo ar stovėti ant didelio pjedestalo. Tačiau aš pasirinkau kitą pavaizduoti Mindaugą. Agluonoje stovės ne karo žygyje kovojantis valdovas, o šeimos žmogus. Jis čia – namie, su besilaukiančia Morta ir jūdvių sūnumi Rukliu. Mindaugas čia – beveik žmogaus ūgio, nedaug išdidintas. Kaip tautų vienytojas, jis turėjo būti ne tik kilnus, bet ir žmogiškas bei atviras – stengiausi perteikti ir šias savybes“, – sakė skulptorius Vidmantas Gylikis, sukūręs bronzinę beveik dvi tonas sveriančią skulptūrą kartu su paminklą suprojektavusiais architektais Jonu Anuškevičiumi ir Vyteniu Izokaičiu.

LR KM

LIETUVOS VĖLIAVA NEMĖŽIO TOTORIŲ BENDRUOMENEI

Lietuvos Seimo Pirmininko pavaduotojas Jaroslavas Narkevičius perdavė Lietuvos trispalvę Nemėžio totorių bendruomenės pirmininkui Tairui Kuznecovui.

Radiko Mulagaljevo nuotr.

Baltijos regiono (Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Lenkijos, Baltarusijos, Kaliningrado srities) ir Europos totorių aljanso šalių atstovų išplėstinis posėdis, konferencijos apie totorių kultūrą ir tradicijas, susitikimai, diskusijos, didžiausios Baltijos regione Nemėžio totorių bendruomenės kultūros centro atidarymas, skirtingų tautybių atstovų koncertinė programa, ekskursijos, plovos ir šimtalapiai – viso to buvo gausu tris dienas vykusioje totorių tradicinėje šventėje – Sabantujuje.

Šiais metais šventėje, vykusioje rugsėjo 12 d. Nemėžio seniūnijoje, dalyvavo Tarptautinio totorių kongreso vykdomojo komiteto pirmininko pava-

duotojas Šakirovas Danisas Fanisovičius, Turkijos ambasadorė Lietuvoje Aidan Jamadžian ir kitų diplomatinė atstovybių atstovai. Šeimininkus, taip pat visus dalyvius ir svečius atvažiavo pasveikinti ir įteikti padėkas aktyviausiems totorių bendruomenės nariams Seimo Pirmininko pavaduotojas Jaroslavas Narkevičius.

„Būtent Nemėžio seniūnijoje gyvena ne tik lietuviai ir lenkai, bet ir totoriai, baltarusiai, rusai. Juos visus vienija vienas kraštas – Lietuva. Todėl Lietuvos Respublikos Seimo vardu noriu perduoti Lietuvos vėliavą. Tai kiekvieno lietuvių pasididžiavimo savo valstybės ir tikėjimo savimi simbolis. Tegul ji, plevėsuodama prie

didžiausio Baltijos regione Nemėžio totorių bendruomenės kultūros centro, primena mūsų bendrą kelią link Nepriklausomybės,“ – pabrėžė parlamentaras J. Narkevičius.

Renginio metu Seimo Pirmininko pavaduotojas perdavė Lietuvos trispalvę Nemėžio totorių bendruomenės pirmininkui Tairui Kuznecovui, kurio iniciatyva buvo iškeltos ir kitų tautų vėliavos. Lietuvos vėliavos perdavimas buvo simbolinis prisijungimas prie projekto „Misija Lietuva“, kurį kaip ir „Misija Sibiras“, vykdo fondas „Jauniems“.

Projekto „Misija Lietuva“ pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvoje vykdomus pilietinius projektus ir iniciatyvas, suteikti galimybę visoms visuomenės grupėms aktyviai dalyvauti pilietinėje veikloje, taip pat skatinti jaunus žmones domėtis Lietuvos istorija ir užtikrinti sėkmingą pilietinės visuomenės vystymąsi plečiant pilietinių veiklų spektrą.

Projekto pradžia – 2015 m. liepos 6 d. Kadangi Nemėžio totorių bendruomenės kultūros centras liepos mėnesį nebuvo užbaigtas, nuspręsta Lietuvos trispalvę iškelti per centro atidarymą.

Ateityje tikimės matyti daugiau pilietinių veiklų, jungiančių visus žmones, nepaisant skirtingo amžiaus, tautybės ar tikėjimo, – juk mus visus jungia viena šalis – LIETUVA.

LRS

BALTIJOS ASAMBLĖJOS PREZIDIUMAS PABRĖŽIA BŪTINYBĘ BENDRAI APTARTI PABĖGĖLIŲ KLAUSIMĄ

Palangoje rugsėjo 25 d. prasidėjo Baltijos Asamblėjos (BA) renginiai. Iš ryto posėdžiavęs BA Prezidiumas svarstė artėjančių 34-osios BA sesijos ir 21-osios Baltijos Tarybos darbų programą, Baltijos Ministrų Tarybos atsakymus į BA klausimus, susijusius su BA rekomendacijų įgyvendinimu, Latvijos pirmininkavimą BA 2016 metais ir kt.

LR Seimo delegacijos BA

vadovei ir BA Prezidentei Giedrei Purvaneckienei atkreipus dėmesį į šiuo metu visoms šalims aktualią pabėgėlių problemą, Prezidiumo nariai nusprendė, kad pabėgėlių krizės klausimas tam tikrais aspektais jau bus aptariamas 34-ojoje BA sesijoje, kuri vyks lapkričio mėnesį Vilniuje, o 2016 m., Latvijai pirmininkaujant BA, tikslinga surengti specialų, šiai temai skirtą, renginį.

LRS

KATEDROS AIKŠTĖJE VILNIUJE PAMINĖTA PERGALĖ SALASPILIO MŪŠYJE

Rugsėjo 25 d. Vilniaus Katedros aikštėje Lietuvos kariuomenė kartu su Lietuvos didžiosios kunigaikštystės Valdovų rūmais minėjo lietuvių pergalės Salaspilio mūšyje 410 metų sukaktį.

Renginio metu grojo Lietuvos kariuomenės orkestras, inscenizuotas kovas demonstravo brolija „Viduramžių pasiuntiniai“, Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos kariai iškėlė vėliavą virš Valdovų rūmų, o ceremoniją užbaigė trys Artilerijos bataliono senovinio pabūklų šūviai.

1605 m. rugsėjo 27 dieną lietuviai, vadovaujami Jono Karolio

Chodkevičiaus Salaspilyje (dabartinė Latvijos teritorija) sumušė Švedijos kariuomenę, kuriai vadovavo Švedijos karalius Karolis IX. Tai buvo viena įspūdingiausių pergalių Lietuvos kariuomenės istorijoje, o Karolis Chodkevičius tapo vienu žymiausių Europos karvedžių. Lietuvos kariuomenei laimėjus Salaspilio mūšį, Lenkijos-Lietuvos valstybė išsaugojo labai svarbų Rygos miestą ir savo įtaką išlaikė Livoniją.

LR KAM

KAM archyvo (aut. Alfredas Pliadis) nuotr.

SU ES VYRIAUSIĄJA ĮGALIOTINE APTARTA PADĖTIS UKRAINOJE IR MIGRACIJOS IŠŠŪKIAI

Europos Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai, Europos Komisijos pirmininko pavaduotoja Federica Mogherini ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

LR URM nuotr.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius rugsėjo 21 dieną Vilniuje susitiko su Europos Sąjungos vyriausiąja įgaliotine užsienio reikalams ir saugumo politikai, Europos Komisijos pirminko pavaduotoja Federica Mogherini, su kuria aptarė aktualiausias ES užsienio politikos temas – situaciją Ukrainoje, migracijos keliamus iššūkius.

Kalbėdamas apie padėtį Ukrainoje, ministras pabrėžė, kad Minsko susitarimai turi būti įgyvendinti – tik po šio žingsnio galima kalbėti apie ES politikos Rusijos atžvilgiu peržiūrą.

L. Linkevičius priminė, kad negalime pamiršti ir Rytų

partnerių – turėtume politiškai ir finansiškai labiau remti artimesnių santykių su ES siekiančias šalis. Ypač laukiame gerų žinių dėl vizų režimo liberalizavimo Gruzijai ir, galbūt, Ukrainai metų pabaigoje.

Ministras išreiškė solidarumą su ES šalimis narėmis atsakant į migracijos keliamus iššūkius bei sprendžiant priežastis. Lietuva jau priėmė sprendimą dėl pabėgėlių naštos pasidalinimo.

„Dėmesį reikia skirti migracijos iššūkių priežastims spręsti. Siekiant įveikti krizines situacijas ES solidarumas yra būtinas“, – sakė L. Linkevičius.

Ministras pabrėžė, kad

kitais metais tvirtinant naująją ES globalios užsienio ir saugumo politikos strategiją, būtina atsižvelgti į pasikeitusią Europos saugumo situaciją – atidžiai įvertinti Rusijos veiksmus Ukrainoje ir identifikuoti grėsmes. Europinio saugumo kontekste ne mažiau svarbus ir teroristinės grupuotės „Islamo valstybė“ plėtros ir smurtinės ideologijos aspektas.

Pirmą kartą su oficialiu vizitu Lietuvoje viešinti F. Mogherini Europos Sąjungos vyriausiąja įgaliotine užsienio reikalams ir saugumo politikai buvo paskirta nuo 2014 m. rugpjūčio 30 d. penkerių metų kadencijai iki 2019 m. spalio 31 d.

LR URM

LIETUVA IR PASAULIS

LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės delegacijos sudėtyje dalyvaus Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 70-osios sesijos bendrųjų debatų savaitės renginiuose Niujorke. Šiųmetinė jubiliejinė sesija skirta aptarti Jungtinių Tautų ateities planus užtikrinant taiką, saugumą ir stiprinant žmogaus teisių apsaugą.

LR Seimo Pirmininkė Loreta Graužinienė susitiko su Lietuvoje viešėjusiu Suomijos užsienio reikalų ministru Timo Soini. Daug dėmesio per susitikimą buvo skirta dvišaliam politiniam ir ekonominiam bendradarbiavimui, aptarti Europos Sąjungos priimti sprendimai dėl pabėgėlių krizės. Seimo Pirmininkė ir Suomijos užsienio reikalų ministras vieningai sutarė, kad Suomija ir Lietuva dabartinėje geopolitinėje situacijoje turi dar aktyviau bendradarbiauti ir dalintis įžvalgomis dėl šiandien Europoje kylančių iššūkių. Seimo Pirmininkė Loreta Graužinienė, pasinaudojusi proga, perdavė linkėjimus Suomijos parlamento vadovei.

LR užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius reiškia užuojautą Saudo Arabijos užsienio reikalų ministrui Adelui Al-Jubeirui dėl daugybės žmonių gyvybių pareikalavusios tragiškos spūsties netoli Mekos.

LR užsienio reikalų viceministras Raimundas Karoblis rugsėjo 14 dieną Europos Sąjungos Bendrųjų reikalų tarybos susitikime Briuselyje pasisakė už visapusišką požiūrį į migracijos valdymą. Ministras pabrėžė Šengeno erdvės veikimo svarbą atsakant į nelegalios migracijos iššūkį Europoje. Diskusijos migracijos klausimu vyko ruošiantis spalio 15–16 d. Europos Vadovų Tarybos (EVT) posėdžiui. Tai bus pagrindinis vadovų susitikimo klausimas. Kitos EVT darbotvarkėje numatytos temos: Ekonominės ir pinigų sąjungos gilinimas, Jungtinės Karalystės referendumas dėl narystės ES, aktualūs užsienio politikos klausimai.

Linas Linkevičius, LR užsienio reikalų ministras, rugsėjo 24 dieną susitiko su Lietuvoje viešiniu Suomijos užsienio reikalų ministru Timo Soini. Su juo aptarti dvišaliai politiniai ir ekonominiai santykiai, regioninis bendradarbiavimas, svarbiausi ES darbotvarkės klausimai, įskaitant migracijos klausimus, saugumo situaciją regione, santykius su Rusija, padėtį Ukrainoje, bendradarbiavimą energetikos ir transporto srityje.

Kiekviena Lietuvos aukštoji mokykla planuoja priimti nuo kelių iki keliolikos pabėgėlių, kurių studijas finansuos. „Mes sutarėme, kad priimsime tam tikrą skaičių – kiekviena mokykla nuo kelių iki keliolikos pabėgėlių nemokamai. Kalbama apie 2016 metus“, – rugsėjo 25 d. sakė Lietuvos universitetų rektorių konferencijos prezidentas, Vilniaus Gedimino technikos universiteto rektorius Alfonsas Daniūnas. Jo teigimu, į Lietuvos aukštąsias mokyklas bus priimami savo šalyje studijas nutraukę asmenys arba pageidaujantys studijuoti jaunuoliai. Šį klausimą rektoriai aptarė vykusiame Lietuvos universitetų rektorių konferencijos posėdyje. Europai susidūrus su pabėgėlių antplūdžiu, Lietuva įsipareigojo per dvejus metus priimti 1105 pabėgėlius iš tokių šalių kaip Sirija, Irakas ir Eritėja.

Lietuvos totoriai žada padėti valdžiai integruoti į šalį atvyksiančius pabėgėlius ir ragina visuomenę nebijoti musulmonų bei netapatinti jų su ekstremistinėmis grupėmis. „Galime prisidėti prie tų žmonių integracijos, padėti pareigūnams vykti į pabėgėlių centrus, pasakoti apie musulmonų bendruomenės istoriją, apie toleranciją tarp religijų, kuri Lietuvoje susiklostė prieš 600 metų“, – sakė Lietuvos totorių bendruomenių sąjungos pirmininkas Adas Jakubauskas. 2011 Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis, Lietuvoje gyvena 3200 totorių, beveik visi jie – musulmonai. Daugiausia totorių įsikūrę Vilniuje, Kaune, Alytuje, Švenčionyse ir Šalčininkuose. Pirmieji totoriai į Lietuvą atvyko kaip sąjungininkai Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Gediminui padėti kovose prieš kryžiuočius 1319 metais. Antra totorių banga, kurių palikuonimis save ir laiko Lietuvos totoriai, iš Aukso Ordos į šalį atvyko 1396–1397 metais – tada į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę atvyko 40 tūkst. karių, jie buvo apgyvendinti Lydos, dabartinės Baltarusijos, pilyje. XVI–XVII a. totoriai į Lietuvą daugiausiai vyko iš Krymo chanato.

LR Užsienio reikalų ministerija (URM) kol kas negavo oficialaus raštiško Kijevo prašymo dėl pagalbos vykdant išminavimo darbus Luhansko srityje ar kitokios paramos. Anot ukrainiečių žiniasklaidos, Luhansko srities karinės-civilinės administracijos vadovas Georgijus Tuka susitikime su Lietuvos diplomatais Ukrainoje paprašė Vilniaus atsiųsti išminuotojų pafrontės regionams išvalyti, taip pat priimti Luhansko regiono vaikus atostogoms Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos (ES) šalyse.

LRT, LR URM, ELTA

ES MIGRACIJOS KRIZĖS IMASI IŠ ESMĖS

Trečiadienis, rugsėjo 23 d. (Briuselis). Nėeilinėje Europos Vadovų Taryboje, kurioje dalyvauja ir Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, svarstomi strateginiai sprendimai migracijos krizei suvaldyti.

„Sprendžiant migracijos krizę Europai trūko ne vienybės, o išminties. Nors ir labai pavėluotai, pagaliau supratę, kad pasyvus pabėgėlių pasidalijimas ES viduje nėra panacėja, migracijos krizės imamės išmintingai ir iš esmės. Priimti sprendimai, patvirtintos aiškos kryptys padės kovoti ne tik su masinės migracijos padariniais, bet ir su priežastimis bei kontroliuoti chaotiškus migrantų srautus“, – teigia Prezidentė.

EVT aptartame priemonių pakete – pirmiausia sprendimai nuosekliai stiprinti ES išorės sienų apsaugą ir pabėgėlių srautų kontrolę, plečiant ES išorės sienų valdymo agentūros „FRONTEX“ operacijas, stiprinant Europolo ir Europos

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

lrp.lt

prieglobsčio paramos biuro pajėgumus.

Taip pat bus aktyviau vykdomas ir nelegalių migrantų grąžinimas į kilmės šalį. Kasmet pusei milijono nelegaliai atvykusių užsieniečių nurodoma palikti ES, tačiau tik 40 proc. jų parsiončiami į savo kilmės šalis.

Atskirti karo pabėgėlius nuo ekonominių migrantų padės saugių šalių, t.y. šalių, kuriose negresia pavojus žmonių gyvybei, sąrašas. Į šį sąrašą įtraukta Albanija, Bosnija, Makedonija, Kosovas,

Juodkalnija, Serbija ir Turkija.

ES taip pat didins diplomatinės pastangas konfliktų suregulavimui Sirijoje, Irake ir Libijoje bei teiks didesnę paramą JT įkurtoms pabėgėlių stovykloms Jordanijoje, Turkijoje ir Libane. Tai sustiprins šių šalių galimybes priimti pabėgėlius iš Sirijos.

Iki milijardo eurų bus padidintas finansavimas JT Pasaulinei maisto programai, prie kurios solidariai su kitomis šalimis prisidės ir Lietuva.

Prezidentės spaudos tarnyba

DRAMA, ŠVIESA, SPALVA IR METALAS

Vytautas Matulionis

Meno paroda **Gamtos grožis**, 2015-09. 12-13., šv. Kazimiero parapijos salėje, Cleveland, Ohio. Dalyvaujančios menininkės: Nijolė Palubinskienė (grafika) ir Lina Palubinskaitė (metalo papuošalai). Rengėjai: korporacija **Giedra**.

Ir Amerikoje ir Lietuvoje gražiai įvertinta menininkė Nijolė Palubinskienė šioje parodoje patiekia savo vėliausius kūrinius įkvėptus jos kelionių po Lietuvą, Italiją ir Ameriką, nuo vėsios Maine iki karštos Arizonos. Subrendusios menininkės vaizduotėje sukaupti kelionių įspūdžiai įdomiai

Menininkė Nijolė Palubinskienė papasakojo apie vieną pasiruošimą parodai. *A.V.Matulionio nuotr.*

atsiskleidžia medžio ir lino-leumo raižiniuose, monotipijose ir oforto darbuose. Dramatiškiausi kūriniai yra juoda-balta medžio raižiniai kuriuose vaizdžiai susipina linija, forma, šviesa ir šešėlis. Šis derinys yra lengvai pastebimas lūžtančiuose audringos Baltijos bangose, tirštuose juoduose brūkšniuose įreminuose kalnų viršūnėse, senos, medžiuose skęstančios bažnytelės šventoriaus pavargusiose tvorose. Lanksti ir ryški linija traukte traukia akį. Tai ypač

būdinga dviems giminingiems medžio raižiniams: *Miškas ryte* ir *Miškas vidudienį*. Juose vaidmenį turi ne tik painūs linijų rezginys, bet ir šviesa. Pirmajame, saulei tekant, ji sklinda iš apačios, o antrajame ji jau skverbiasi iš viršaus į tamsią miško kamienų tankmę. Pasigerėtinas dienos eigos įvaizdis.

Menininkei yra labai artimi kraštovaizdžiai. Tačiau tai kraštovaizdžiai dar nenuiokoti žmogaus, tokie kokie jie buvo sutverti. Pats žmogus menininkės vaizduojamuose kraštovaizdžiuose sutinkamas retai. Šioje parodoje vienintelė ir graži išimtis yra *Pavasaris prie Erie ežero*. Jei bespalviai medžio raižiniai yra mįslingai dramatiški, tai parodos monotipijos vaizdžiai atskleidžia menininkės jautrią spalvingą pusę, kurioje net ir šviesa įgauna savo spalvą. Čia spalvos nėra atskirtos viena nuo kitos, bet nejučiomis susilieja, pagimdydamos netikėtas, žiūrovo vaizduotę užtvindančias varšų dermes. Ir nesvarbu ar tai jūra ar laukai, ar saulėlydžio nudažytos tarpeklio sienos ar saulės įkaitintos, rausvo molio bažnyčios, ar gaivi pavasario žaluma, ar vėslus, rudens šalnos dar nepakąstas gėlynas, ar pakrantės uolas įniršusiai puolančios bangos – viską gaubia spalva prisotinta šviesa.

Iš kelionių po Italiją Nijolė Palubinskienė patiekia tris įdomius kūrinius iš Toskanos

Lankytojai menininkių Nijolės Palubinskienės (grafika) ir Linos Palubinskaitės (metalo papuošalai) parodoje. *A.V. Matulionio nuotr.*

(Toscana) vynuogynų įskaitant ir paruošiamąjį piešinį, kaip įvadą į sekančius du. Pirmame

Menininkė Lina Palubinskaitė kalbėjo apie metalo kalybą. *A.V.Matulionio nuotr.*

plikai nugenėto vynuogyno stiebai balti, o antramam juodi. Abu kuriniai persmelkti kažkokia slegiančia, laukimo ar net mirties nuotaika. Tai vienteliai: „liūdni“ šios parodos

kūriniai. Jiems visai priešingas yra *Avenue* – vėsliu medžių šešėlingame glėbyje glūdintis miško takas, viliojantis praeivį pasinaudoti jo siūloma vėsa. Nuotaikinga ir gražu. Turint galvoje, kad monotipija yra sudėtinga kūrybinė priemonė, šiuo menininkės pasiekimu galime tik džiaugtis, gėrėtis. Jis neabejotinai kyla iš metų metais puoselėtu ir tobulintu įgūdžiu, tvirtai teptuką laikant rankos ir vaizduotės kurios nebaugina spalvingos naujovės.

Lina Palubinskaitė, apdovanota ir mamos paveldėtais sugebėjimais, dailių menų bakalaura (BFA), kaip ir jos mama, gavo Clevelando meno institute, metalo kalybos srityje. Ši meno sritis reikalauja ypač gero įvairių metalo savybių pažinimo, nes nuo to dalinai priklauso ir kūrinio kokybė. Iš šioje parodoje išstatytų roдиниų (kurių labai norėjosi matyti daugiau) aiškėja, kad menininkė tas savybes yra giliai įsisavinusi ir jas sėkmingai naudoja. Jos kūrinių (metalo papuošalų) pavidalai

remiasi gamta. Čia ir trapios šakelės ir lapai, besiskleidžiantys gėlių žiedai ir besiraitantys vijokliai, ir vabzdžiai (bitė, žiogas) ir paukščiai. Visi sidabre įkūnyti darbai nėra tikroviški, bet sumaniai, įžvalgiai ir įtikinamai stilizuoti, atspindintys gamtoje randamus tikruosius jų pavidalus. Jie nėra griežtai geometriškai kampuoti, bet švelniai banguojantys, plastiški. Geras pavyzdys būtų puikus susipynusių vijoklių kaklo papuošalas. Linos kūrinius galima būtų pavadinti metalo miniatiūromis kuriose „gamtos stebuklu“ pagrindinės savybės yra sutirštintos, supaprastintos, bet, menininkės sugebėjimų dėka, kruopščiai išsaugomos. Įdomu, kad jos vyras Timothy taip pat yra menininkas ir jie turi savo studiją. Clevelando lietuvių bendruomenė turėtų jaustis laiminga turėdama savo tarpe šias kuklias, bet savo kūryba dosnias menininkes.

Redakcijos pastaba: autoriaus pageidavimu tekstas netaisytas.

LAISVĖS PREMIJŲ KOMISIJOS KVIETIMAS

Gerbiamieji,

Maloniai informuojame apie tai, kad **Laisvės premijų komisija** kviečia visuomenines organizacijas ir asociacijas, kūrybines sąjungas, bendruomenes, akademinę bendruomenę, valstybės ir savivaldybių institucijas, visus Lietuvos Respublikos piliečius iki 2015 m. spalio 20 d. siūlyti pretendentes 2015 metų Laisvės premijai gauti.

Pretendentais Laisvės premijai gauti gali būti Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniai, viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, nusipelnę laisvei, demokratijai ir žmogaus teisėms. Premija siekiama įvertinti asmenų ir organizacijų laimėjimus ir indėlį ginant žmogaus teises, plėtojant de-

mokratiją, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą kovojant už Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvą apsisprendimą ir suverenitetą.

Laisvės premijų komisija iki šių metų lapkričio 23 d. pateiks Seimui išvadas dėl pretendento Laisvės premijai gauti. Premija bus įteikta Laisvės gynėjų dieną – Sausio 13-ąją. Laisvės premija ir „Laisvės“ statulėlė iškilmingai įteikiamos Laisvės gynėjų dieną Seime, Kovo 11-osios Akto salėje.

Siūlant pretendentes, Laisvės premijų komisijai iki šių metų spalio 20 d. būtina pateikti šiuos dokumentus:

- 1) dviejų pretendentų siūlančių pareiškėjų rekomendacijos;
- 2) pretendento veiklos gi-

nant žmogaus teises, plėtojant demokratiją ar skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą kovojant už Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvą apsisprendimą ir suverenitetą aprašymą;

3) papildomai galima pateikti ir kitą medžiagą, atskleidžiančią pretendento darbų reikšmę ir išskirtinumą.

Dokumentus prašoma siųsti adresu: Laisvės premijų komisijai, Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius (el. paštas laisvespremijs@lrs.lt).

Lietuvos Respublikos Seimas 2011 m. rugsėjo 15 d. priėmė Lietuvos Respublikos laisvės premijos įstatymą. Pirmoji Laisvės premija buvo paskirta aktyviam kovotojui už laisvę ir demokratiją, žmogaus teisių gynėjui, Rusijos disidentui Sergejui Kovaliovui, antroji Laisvės premija skirta kovoto-

jui už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises, aktyviam Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo dalyviui, politiniam kaliniui, Lietuvos laisvės lygos įkūrėjui ir vadovui, „45-ųjų pabaltijiečių memorandumo“ iniciatoriui, pagrindinės spaudos leidėjui Antanui Terleckui, trečioji – kovotojui už Lietuvos laisvę ir žmogaus teises, aktyviam Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo dalyviui, politiniam kaliniui, pagrindinės spaudos leidinio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ steigėjui, redaktoriui, Tikinčiųjų

teisių gynimo katalikų komiteto nariui, arkivyskupui Sigitui Tamkevičiui, ketvirtoji – Lenkijos visuomenės veikėjui, disidentui, vienam iš „Solidarumo“ vadovų, žurnalistui, eseistui ir politikos publicistui, Lenkijos dienraščio „Gazeta Wyborcza“ vyriausiajam redaktoriui Adamui Michnikui.

Daugiau informacijos apie Laisvės premiją: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_i=8233&p_k=1

LR URM Užsienio lietuvių departamentas

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAISVADARBE JAV SIENKOS
LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS
HISTORIJOS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00**

ŠIAULIŲ UNIVERSITETO BIBLIOTEKININKAI PAMARIO KRAŠTE

Išlydėdami vasarą ir pasitikdami naujuosius mokslo metus, Šiaulių universiteto bibliotekos darbuotojai kasmet keliauja po Lietuvą. Antrus metus iš eilės kolektyvui kelionę dovanojo Kalifornijoje gyvenantys Vytautas ir Vanda Šliūpai – 2005 m. Šiaulių universitetui perdavę *aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvą*, nuolat jį pildantys naujais leidiniais bei eksponatais, o 2014 m. įsteigę vardinę stipendiją studentams. Praėjusiais metais lankydami vietas, susijusias su dr. Jono Šliūpo gyvenimu bei veikla, keliavome po Žemaitiją, o šiais metais buvo pasirinktas Mažosios Lietuvos regionas – Pamario kraštas.

Pirmoji aplankyta vieta buvo Vydūno kultūros centras. 1705 m. statytame Kintų parapijos pradinės mokyklos pastate įkurtas Vydūno muziejus. Jo gidė pasakojo apie 1888–1892 m. šioje mokykloje mokytojavusį ir Kintuose gyvenusį žymųjį Mažosios Lietuvos kultūros veikėją, filosofą Vydūną (tikroji pavardė Vilhelmas Storosta), pristatė muziejuje saugomus jo veikalus, laiškus, nuotraukas, autentišką muzikos instrumentą – Vydūno arfą. Kituose muziejaus kambariuose apžiūrėjome atkurtą mokyklos klasę, kaimo etnografijos ekspoziciją, Kintų dailės ir muzikos mokyklos auklėtinių darbus. Antrame aukšte grožėjomės

etnokultūriniu šio krašto unikumu – Kuršmarių vėtrungėmis (Šilutės krašto žvejų dar vadinamomis „vėlukais“), išgirdome jų atsiradimo istoriją. Įdomi ekspozicija pristatoma kitoje Vydūno kultūros centro erdvėje – 2011 m. rekonstruotame unikaliros statybos buvusiame mokyklos ūkiniame pastate. Jame veikia Emalio meno galerija, kurioje įrengtos meno dirbtuvės, kūrybos ir poilsio kambariai kūrėjams, eksponuojami sukurti darbai. Kintų miestelyje dar aplankėme girininkijos sode augančią dvikamienę 18 metrų aukščio Didžiąją tują (Europoje aukštesnę galima išvysti tik Šveicarijoje).

Iš Kintų vykome į Bitėnus – Mažosios Lietuvos kaimą Nemuno žemupyje, menantį lietuviškos spaudos leidimą bei platinimą spaudos draudimo metu bei šimtametes šio krašto gyventojų tradicijas. Lankėmės Bitėnų spaustuvininko, aušrininko, Tilžės akto signataro, Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus muziejuje. Gidė pasakojo apie šio šviesuolio gyvenimą ir veiklą, pristatė kitus iškilus krašto žmones, priminė Mažosios Lietuvos istorijos raidą, svarbesnius jos momentus. Muziejus ne veltui įkurtas atstatytoje spaustuvėje: M. Jankus savo spaustuvėse Ragainėje, Tilžėje, Bitėnuose, Klaipėdoje ir Šilutėje išspausdino apie 400

Šiaulių universiteto bibliotekininkai aušrininko, Tilžės akto signataro, Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus muziejuje.

A.Šalavėjienės nuotr.

knygų ir 27 periodinius leidinius. Vienoje ekspozicijos salėje išbandėme, kaip buvo renkamos literos ir spausdinama senoviniu spaudos presu. Domėjomės bendra Martyno Jankaus ir dr. Jono Šliūpo veikla „Aušros“ leidimo laikotarpiu, ieškojome jų bendradarbiavimą liudijančių faktų, dokumentų, vartėme ir palikome įrašą „Amžinojoje Rambyno kalno“ knygos kopijoje: „Šiaulių universiteto bibliotekos darbuotojai – dr. J. Šliūpo archyvo saugotojai.“ Originalioje 1928 m. knygoje, saugomoje Lietuvos nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje, yra pasirašęs ir dr. J. Šliūpas. Jo įrašytus žodžius radome M. Jankaus muziejaus stenduose: „Linksmas esmi po 50 metų apsilankydamas Klaipėdos krašte ir Rambynkalnyje ir linkiu viso

labo Mažajai Lietuvai kaip lietuvių tautos daliai.“ Įdomu buvo pasivaikščioti ir po unikalų Mažosios Lietuvos paveikslų sodą – paveikslų galeriją po atviru dangumi (įkurtą 2003 m. M. Jankaus muziejaus kieme).

Bitėnai yra Rambyno regioninio parko teritorijoje, todėl šis kraštas didžiuojasi ne tik kultūrinėmis, bet ir gamtinėmis vertybėmis. Rambyno parke pasitikusi iškalingoji gidė Giedrė Skipitienė sveikino visus atvykusius į skalvių žemę ir pirmiausia nuvedė į baltųjų gandrų koloniją. Nors gandrai jau išskridę, bet išgirdome vaizdingą pasakojimą apie jų įpročius, elgesį, įvairių (net šokiruojančių) istorijų apie šį Lietuvos nacionalinį paukštį. Aplankėme Mažosios Lietuvos šviesuolių panteonu vadinamas Bitėnų kapinaites, kuriose yra

Aleksandras Guobys

NEGI TAI SAPNAS?

Novelė

(Pradžia „Dirvos“ rugsėjo 15 d. laidoje)

II dalis

Tuomet apstulbęs aš žiūrėjau į mokytoją ir man buvo taip negera, taip skaudu. Juk šituo žirgu tu įbildėdavai į kiemą su rudens javų derliumi; su juo, putotu nuo galvos iki kojų, tu atlėkei viduržiemį nuo Sartų ežero, laimėjęs ten didįjį prizą; su juo tu tiesiog atskrisdavai į mokyklą, kai lietūs pliaupdavo, manęs par-

sivežti; arba žiemą, kai siautėdavo sniegynai. Pasibaigus pamokoms, susisodinęs tuziną vaikų, visus išbarstydavai prie jų namų. Tu nuolat ir nuolat buvai su manimi, manyje, šitame mano nupaišytame vežime. O mokytojas šitaip! Išjuokė...

Tik dabar tėvas atsisėdo ant kėdės, kuri, vos tik prisilietė, ėmė spindėti sidabrine šviesa. Tą akimirką prisiminiau, ką tuomet mudu kalbėjome:

- Žiūrėjau pro langą ir mačiau, kaip sunkiai eini,- šypsojosi tėvas.- Gal tau kuprinė per didelė? Ar dienoraštyje tupi blogi pažymiai?

- Ir gramatikos nemokėjau...

- Tu matai, kokia gramatika. Geležinė!.. O kas dar atsitiko, kad taip meiliai kalbinai mūsų Sargiuką?

Aš tylėjau.

Tuomet tu nuėmei nuo mano pečių kuprinę, patapšnojai per petį, klustelėjai prie savęs ir aš apsigijau tavo rankomis taip stipriai, kaip tik įstengiau. Stovėjome apsikabinę ir aš klausiausi, kaip vienu ritmu plaka mūsų

širdys, kaip į mano kūną iki pačių sielos gelmių įsilieja ramybė. Ir supratau, kad kas benutiktų, koks ir kur aš bebūčiau, šitas glėbys visuomet bus mano užuovėja, tikrieji mano namai.

- Dabar pailsėk,- paleidai tuomet mane iš glėbio. - Kai baigsiu savo darbus, abu sėsi-me prie tos tavo gramatikos... Tu pamatysi, kokia ji graži, kiek ten įdomybių ir kaip ji plaukia gimtosios kalbos arimais...

- O dar ir piešimo mokytojas mane barė, kad nemoku tavęs nupaišyti, - pykau. - Gal jis kažko nesuprato? Na, pažiūrėkime. Štai tavo nupieštas vežimas. Visiškai toks pat, kuriuo kasdien važinėju! Arba Juodbėris. Kai jis pavargsta, tikrai atrodo, kad jo ausys išsitempia, o uodega nutįsta... Na, o ratuose? Taigi tikras aš, kai man labai linksma grįžti į namus po sunkių darbų arba po pergalių!.. Mokytojui tu pasakyk, kad tavo širdelė dar nesugalvoja kitokių ženklų. Ir kad laikui bėgant, tu atsivesi į pamokas gyvą tėvą su jo eikliuotu žir-

gu, su jo kovos vežimu, su jo širdimi ir meile.

Šitie žodžiai aidėte nuaidėjo per visą mano esybę, o nedidelį mano pasaulį pripildė šilumos ir neapsakomos meilės. Aš atsidūriau tarsi milžiniškuose pilies rūmuose, kuriuose seniai išnykęs pyktis ir numirusi baimė.

Po to, atsiminiau, su tuo tėvo Juodbėriu ne kartą ir ne du lengvai pasiekdavau gimnazijos rūmus, apskrities turgavietę, mūsų parapijos didžiųjų atlaidų šurmulį... bet atminty visam gyvenimui įsirėžė brolio Povilo žūties paveikslas. Keistai sulinkęs, jis gulėjo drauge su septyniais Lietuvos partizanais ant akmeninio bruko. Visų veidai ir kūnai buvo tarsi išakėti, o akmenys po jais pasidengę sukrešėjusio kraujo dėmėmis. Šalia tų išniekintų lavonų, ant tos kraujuotos žemės stovėjo rusiškėmis šimtasiūlėmis apsimiturioję raudonosios partijos ištikimi sūnūs su kruvinom žvaigždėm kaktose, o rankose – ilgį, smaili durtuvai ant purvinų šaudyklių. Tuomet nesupratau: ar tos bai-

Vydūno, M. Jankaus ir kitų Mažosios Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjų kapavietės. Rambyno regioninio parko lankytojų centre G. Skipitienė pristatė visą parko saugomą teritoriją, supažindino su Rambyno apylinkių istorija, lietuvininkų gyvenimo būdu, verslais, amatais, tradicijomis (surengė net inscenizuotas vestuves, pasakodama apie šios šventės ypatumus Mažojoje Lietuvoje). Po to keliavome ant Nemuno kranto stūksančio ir legendomis bei padavimais apipinto Rambyno kalno – lietuvių tautinio atgimimo simbolio. Išklause pasakojimų apie šios vietos svarbą lietuvininkų gyvenime, sužinoję Rambyno kalno paslapčių, pasižvalgę kitapus Nemuno į Tilžės, Ragainės ir kažkur tolumoje esančią K. Donelaičio žemę – Tolminkiemį, laiptais nusileidome žemyn. Kelionę tęsėme laivu – plaukėme vaizdingu Nemuno žemupiu iki Panemunės ir atgal. Grįždami į Šiaulius dar aplankėme įspūdingą Vilkyškių miške augančią septyniolikos kamienų eglę – Raganų šluotą.

Džiaugdamiesi turininga ir įdomia kelione Pamario krašte, dėkojame Vytautui ir Vandai Šliūpams už suteiktą galimybę keliauti, pažinti savo kraštą ir su gera energija pradėti naujus mokslo metus.

Alina Šalavėjienė,
Aušrininko dr. Jono Šliūpo archyvo vyriausioji bibliotekininkė, Šiaulių universiteto biblioteka

dyklės saugo nužudytuosius, ar tyko naujų aukų: bene pasirodys kas nors iš artimųjų ir tuomet juos sučiups!.. Tokiais paveikslais tuomet „dabinosi“ visa mano tėvynė. Šitaip buvo nukryžiuota visa Lietuva!

Netoli tos vietos, sustabdžiau savo vežimą. Tuomet Juodbėris, kaip kažkokio šėtono pabaidytas, staiga įsirėžė į miestelio bruką ir kad sužvengs! Ir kaip šoko į šalį, zovada išnešdamas mane iš apmirusio miestelio...

Visuomet šitaip. Kada tik bevažiuoju pro tą miestelį, bolševikų išniekintos Lietuvos vaikai tarsi šaukia mane iš požemių, iš raistų, iš pragaro, o gal iš dangaus:

-Negi užmiršai? Kas ir kodėl nudažė Lietuvos miestelių grindinius sukrešėjusiu raudonių?!

- Tie kraujuoti akmenys, tėveli, iki šiol man tebėra niekieno nenumazgoti.

Pasisukau į tėvą, o jis sėdėjo vidury kambario ir tarsi tirpo rūkų jūroje. Veidas buvo baltas baltas. O didelės akys degė, kaip žvaigždės rugpjūčio naktį.

(B.d.)

LIETUVOS SEIMO POSĖDYJE PAMINĖTOS NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO SIGNATARŲ A. KAROBLIO, J. DRINGELIO IR V. PALIŪNO GIMIMO METINĖS

Lietuvos Seimas rugsėjo 22 d. plenariniame posėdyje paminėjo Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatų, Nepriklausomybės Akto signatarų Antano Karoblio 75-ąsias, Juozo Dringelio 80-ąsias ir Vytauto Paliūno 85-ąsias gimimo metines. Jų atminimą Seimo nariai pagerbė tylos minute.

Renginyje kalbas sakė Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatas Nikolajus Medvedevas, Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas Julius Sabatauskas, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatė, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarė Irena Andrukaitienė, Seimo Pirmininko pavaduotoja Irena Degutienė, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatas, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Bronislavas Juozas Kuzmickas ir Seimo narys Arimantas Dumčius.

Seimo narys J. Sabatauskas, prisimindamas A. Karoblio atminimą, kalbėjo, kad bene

būdingiausias jo bruožas – matyti žmonėse gera ir pačiam daryti gerus darbus vardan savo gimtojo krašto ir jo žmonių. „Anot knygos apie Kovo 11-osios Akto signatarą Antaną Karoblį autorės Birutės Saulės Sabaitės, kiekvienas iš mūsų susikuria tokį pasaulį, kokį nori susikurti. Antanas Karoblis į pasaulį žvelgė kaip mylintis Lietuvą pilietis, kuriam būdinga didelė tolerancija ir inteligencija. Tai rodo ir paauglystės, ir subrendusio mokslininko, dėstytojo, politiko veikla, jo pastangos padėti gimtajam Pasvalio kraštui“, – tvirtino J. Sabatauskas.

Minėjime kalbėjusi Seimo Pirmininko pavaduotoja I. Degutienė atkreipė dėmesį, kad dar prieš nepriklausomybės paskelbimą J. Dringelis rašė apie visų mūsų lauksiančius iššūkius. „Svarbiausia čia atkreipti dėmesį, jog Juozas savo raštuose perspėjo, kad didžiausią pavojų mūsų laisvei kels ne ekonominiai sunkumai, kilsiantys dėl blokados ir Maskvos bandymų pakirpti sparnus jaunai valstybei,

Parodų, skirtų Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų Antano Karoblio 75-osioms, Juozo Dringelio 80-osioms, Vytauto Paliūno 85-osioms gimimo metinėms paminėti, pristatymas Lietuvos Seime.

LRS nuotr.

tačiau dėl žmogaus dvasią sukausčiusių pančių“, – pabrėžė I. Degutienė. Pasak jos, J. Dringelio mintys lieka itin aktualios dėl to, kad primena, jog turime akcentuoti ne tik energetinę nepriklausomybę, politinės sistemos pamatų su-

tvirtinimą, tačiau visų pirma žmogaus dvasinį ugdymą.

Seimo narys A. Dumčius, kalbėdamas apie V. Paliūno atminimą, teigė, kad profesoriaus gyvenimo kelias rodo, kad tai buvo drąsus, gabus ir labai mylintis savo Tėvynę

žmogus. „V. Paliūnas rašė: „Balsuodamas Kovo 11-ąją už Nepriklausomybę, lengvo Lietuvos gyvenimo nesitikėjau. Tačiau nemaniau, kad atstatytoje valstybėje bus taip paplitusi korupcija“, – savo kalboje sakė A. Dumčius. **LRS**

SOS! LIETUVA SKĘSTA ALKOHOLIO JŪROJE!

Buvusi sėkli, dora, blaivi, darbšti tauta su sena, gražia kalba, galima tarti - Europos tautų pramotė – skęsta alkoholio jūroje. Kad Lietuvoje per metus vienas žmogus vidutiniškai suvartoja 15,4 litrus alkoholio, rodo Pasaulio sveikatos organizacijos tyrimas. Tyrimo duomenys apima 194 šalis, priklausančias Pasaulio sveikatos organizacijai. Pirmoje vietoje pagal alkoholio suvartojimą atsidūrė Baltarusija (17,5 l), antroje – Moldova (16,8 l), trečioje – Lietuva.

Tenka pastebėti, kad 1918–1940 metais degtinės gamyba Lietuvoje buvo mažinama, o alaus didinama. Ekonominės krizės metu, pvz., 1935 me-

tais, degtinės pagaminta tik 69,4 proc. 1924 m. kiekio, o alaus – tik 44,76 proc. 1938 metais alaus gamyba buvo sparčiai padidinta. Kasmet alkoholinių gėrimų, perskaičiavus į gryną alkoholį, buvo suvartojama ne daugiau kaip 1,0–1,2 litrų vienam gyventojui. Pažymėtina, kad alkoholio suvartojimas sovietinės okupacijos metais didėjo ir nuo 1,2 l 1937 metais išaugo iki 6,03 l 1989-tais. Šuolis į šių dienų alkoholio vartojimą Lietuvoje įvyko jau nepriklausomybės metais ir iš tikrųjų tapo grėsmingas tautos būčiai. Įsidėmėtina, kad vartojimas įspūdingai didėja: per dešimtmetį nuo 2002 m. iki

2012 m. padidėjo 5 litrais.

Visuomeninės organizacijos, ypač Lietuvos Sąjūdžio Vilniaus taryba, seniai skambina pavojaus varpu dėl nebevaldomo alkoholio vartojimo bei jo reklamos. Antai š. m. rugsėjo 16 d. LS Vilniaus taryba išplatino kreipimąsi į aukščiausias Valstybės institucijas dėl alkoholio reklamos naikinimo, kurio dalį čia verta pateikti:

Alkoholio reklama užvaldo vis daugiau erdvių. Alkoholio industrija gamina vis daugiau alkoholinių gėrimų. Lobsta alkoholio gamintojai, pardavėjai, propaguotojai ir reklamuotojai. Tautos išrinktieji – Seimo nariai 2011-12-06 panaikino alkoholio reklamos įstatymo užkardas ir legalizavo alkoholinių gėrimų reklamą. Daugelis balsavusiųjų už alkoholio reklamos legalizavimą propaguojami žiniasklaidoje ir įgauna vis didesnę vaidmenį partijose ir visuomenėje - P. Auštrevičius, E. Masiulis, V. Mazuronis,

D. Mikutienė, G. Kirkilas, J. Sabatauskas, A. Bilotaitė, K. Masiulis ir t.t

Iš tikrųjų iš alkoholio reklamos, per ją – tautos girdymo, minta partijos, minta Seimo nariai. Pirmučiausia – tai amoralu, tačiau šią sąvoką daugelis jau paniekino, nes plūduriuoti alkoholio jūroje, kurioje skęsta tauta, jiems patogų, patinka.

Tikėtina, netoli metas, kai kitos tautos pastatys paminklą per alkoholį išnykusiai tautai su gėdingu įrašu – „Lietuvai – skenduolei alkoholio jūroje“.

Per alkoholį tauta tapo neįgali, net išsirinkti į valdžias dorų atstovų nebesugeba, todėl padorieji valdžiose ir Bažnyčios vadovai galėtų mesti gelbėjimosi ratą be jokių lėšų, paramų ir didelio darbo. Lietuva turėjo Motiejų Valančių – vieną tvirtą blaivybės sąjūdininką, kuris su alkoholine neganda labai sparčiai susidorojo, dabar turi 141 išrinktąjį, tačiau jie neįgalūs.

Kadangi tarp grėsmių tautos

ir jos valstybės būčiai didžiausia jau tapo alkoholio besaikis vartojimas, būtų sveikintina, jei Prezidentė šioje kadencijoje, pasitelkusi biomedicinos mokslų daktarą, tikrą blaivybės karžygį Aurelijų Verygą, paskelbtų besitęsiančią gelbėjimosi akciją „**SOS! Lietuva skęsta alkoholio jūroje!**“. Gal susiprotėtų, gal moralės likučius gaivintų alkoholio vartotojai, gamintojai, pardavėjai, reklamuotojai, ypač – žmonės valdžioje.

Algimantas Zolubas

DAINŲ ŠVENTĖS PRADININKĄ PRIMENA PARODA

Šiemet minimos vieno iš Dainų šventės pradininkų Apolinaro Likerausko šimtas dvidešimtosios gimimo metinės. Vilniuje eksponuojama jo gyvenimo bei kūrybos fotografijų ir dokumentų paroda.

1924 m. Kaune įvyko pirmoji Lietuvos Dainų šventė. Mišrus jungtinis choras iš beveik trijų tūkstančių choristų sudainavo trisdešimt šešias harmonizuotas liaudies dainas. Chorui dirigavo Juozas Naujalis, Stasys Šimkus, Julius Štarka ir kiti žymūs Lietuvos muzikai.

Lietuvos dainų šventė įtraukta į UNESCO kultūros paveldo sąrašą, o šiai tradicijai atsirasti Lietuvoje padėjo dirigentas, dainininkas ir pedagogas – A. Likerauskas.

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje atidaryta jo dokumentų bei fotografijų paroda.

LRT

LAPKRIČIO 1 D.

Sparčiai artėja lapkričio 1-oji – diena, kada įvyks „Dirvos“ loterijos traukimas ir paaiškės trys laimingieji asmenys – loterijos laimėtojai.

Mūsų ankstyvesniusius pranešimus teko sušvelninti, nes per paskutinius du mėnesius mūsų skaitytojai ir rėmėjai į kvietimą įsigyti loterijos bilietus ir paremti „Dirvą“ aukomis atsiliėpė su malonumu ir šiltai. Dėkojame visiems už paramą ir reikalo supratimą.

Nors mūsų skaitytojų ir rėmėjų gretos kasmet retėja, pasitikėdami Jūsų nuoširdžia ir dosnia parama praeityje, šiais metais mes tikimės ne tik pasiekti, bet ir pranokti 2014 metų „Dirvos“ loterijos rezultatus, kuriuos sudaro loterijos bilietų pirkimas ir „Dirvai“ reikalingos aukos. Kviečiame visus, kurie dar neįsigijo loterijos bilietų, tai padaryti nedelsiant. Tai bus gražus įrodymas, kad „Dirvą“ remiate, ja tikite ir tikrai norite, kad ji savo užsibrėžtą tikslą pasiektų.

„Vilties“ draugijos valdyba

A.† A.

Inž. Fil. ALGIRDUI GEDRIUI

mirus, Jo gyvenimo draugei ir mūsų
Korp! narei Fil. IRENAI ir DUKROMS
reiškiame gilią užuojautą.

**Skautų akademikų sąjūdžio
Klivlando skyrius**

IŠ EUROPOS ČEMPIONATO – SU SIDABRU IR OLIMPINIU KELIALAPIU

Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė po 12 metų pertraukos, stebint daugiau nei 27 tūkst. sirgalių, buvo netoli savo istorinės sėkmės pakartojimo. Tačiau Ispanijos rinktinė neleido pasikartoti 2003-ųjų Stokholmo scenarijui, ir lietuviai Europos vyrų krepšinio finalą ispanams Lilyje pralaimėjo 63:80 (8:19, 25:22, 10:19, 20:20).

Nepaisant pralaimėjimo be sidabro medalių Lietuvos rinktinė, vadovaujama Jono Kazlausko, iškovojo ir tiesioginį kelialapį į Olimpines žaidynes Rio de Žaneire kitais metais. Lietuviams nereikės žaisti atrankos turnyre, per kurį turės pereiti ir trečiąją vietą Europoje užėmę prancūzai.

„Sveikinu ir jus visus su šia pergale. Su sidabro medaliais ir patekimu į olimpiadą”, – po rungtynių sakė Lietuvos rinktinės strategas. – Tik gaila, kad tą pergalę mes iškovojoje prieš dvi dienas. Ką padarysi, būna dienų, kai niekas nesiseka”.

Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė Europos 2015 m. krepšinio čempionate iškovojo sidabro medalius. Lietuvos krepšinio federacijos nuotr.

Vangokai finalą pradėję lietuviai leido ispanams nultiti, o vėliau nuolat vijosi. Tačiau du kėlinius pavyzdinę gynybą demonstravę Ispanijos krepšininkai Lietuvai neleido priartėti.

Ypač sunkiai lietuviams

sekėsi stabdyti naudingiausių finalo žaidėjų pripažintu Pau Gasoliu, kuris pelnė 25 taškus ir atkovojo 12 kamuolių.

Iš lietuvių rezultatyviausiai rungtyniavo Renaldas Seibutis, įmetęs 13 taškų (12 – per pirmąją rungtynių

pusę), ir tiek pat taškų pelnęs Mantas Kalnietis. Į simbolinį geriausių žaidėjų penketuką pasibaigus rungtynėms buvo išrinkti net du Lietuvos krepšininkai – Jonas Valančiūnas ir Jonas Mačiulis. Kartu su jais į penketuką pateko P.Gasolis,

Sergio Rodriguezas ir prancūzas Nando De Colo.

Beje, lietuvis M.Kalnietis čempionate pirmavo pagal rezultatyvius perdavimus. Jo vidurkis per rungtynes siekė 7,8.

Lietuvos krepšinio federacija

Š. MARČIULIONIS – FIBA ŠLOVĖS MUZIEJUJE

Rugsėjo 20 d. Lilyje į FIBA Šlovės muziejų buvo iškilmingai priimti nauji nariai. Tarp jų – ir olimpinis čempionas iš Lietuvos Šarūnas Marčiulionis.

„Man buvo tikrai malonu, kai sužinojau, jog esu įtrauktas į FIBA Šlovės muziejų. Buvau šiek tiek nustebęs. Didžiuojuosi, kad turėjau galimybę žaisti NBA, kad dalyvavome tose „Svajonių komandos” Olimpiniuose žaidynėse 1992-aisiais – ir gyvenome tuo pereinamuoju laikotarpiu. Tai buvo nepamirštama. Tikiuosi, kad galėsiu dar prisidėti prie krepšinio pasaulio”, – sakė

Š.Marčiulionis Lilyje.

Ten, per paskutinį šių metų Europos vyrų krepšinio čempionato savaitgalį „Hotel Casino Barriere” pokylių salėje ir vyko oficialus priėmimas į Šlovės muziejų. Šiai progai iš Krepšinio namų Šveicarijoje buvo atvežti unikalūs istoriniai eksponatai.

2015-ųjų Šlovės muziejaus klasėje be Š.Marčiulionio yra dar aštuonios krepšinio asmenybės iš septynių skirtingų valstybių.

Žaidėjai – Anne Donovan (JAV), Michaelas Jordanas (JAV), Ruperto Herrera Tabio (Kuba), Šarūnas Marčiulionis

(Lietuva), Antoine’as Rigaudeau (Prancūzija), Vladimiras Tkačenka (Rusija/Ukraina), treneris Janas Stirlingas (Australija), techninis atstovas Robert’as Blanchard’as (Prancūzija), nusipelnęs veikėjas Noah Kliegeris (Izraelis).

Naujieji Šlovės muziejaus nariai nuo scenos dėkojo FIBA, nacionalinėms federacijoms, komandos nariams, treneriams, šeimoms.

2010 m. į FIBA Šlovės muziejų buvo priimtas dabartinis Lietuvos krepšinio federacijos prezidentas Arvydas Sabonis.

Lietuvos krepšinio federacija

PARLAMENTARŲ KREPŠINIO TURNYRE BALTIJOS ASAMBLĖJOS TAURĖ IŠKOVOJO ESTIJA

Palangoje vykusiam 10-ame tradiciniame Lietuvos, Latvijos ir Estijos parlamen-

tų narių krepšinio turnyre Baltijos Asamblėjos taurėi laimėti Seimo komanda, ku-

rią sudarė Seimo Pirmininko pirmasis pavaduotojas Vydas Gedvilas (komandos kapitonas), Seimo nariai Petras Čimbaras, Andrius Mazuronis, Antanas Nesticis, Domas Petrulis, Valerijus Simulikas, Gintaras Tamošiūnas, Darius Ulickas ir Seimo kanceliarijos darbuotojas Darius Zabotka.

Seimo komanda rezultatu 37:23 nugalėjo Latvijos Saeimos atstovus, bet 43:33 pralaimėjo Estijos parlamentarams.

Abi komandas nugalėjo ir turnyro čempionais tapo Estijos Rygikogo nariai, pereinamąją BA taurę iškovoję devintą kartą iš eilės.

Varžybų rezultatai: Estija ir Latvija 39:31; Lietuva–Latvija 37:23; Estija–Lietuva: 43:33.

Rungtynės, kaip numato nuostatai, vyko du kėlinius po 10 minučių.

LRS

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Wanted CDL-A OTR Truck Drivers and Owner Operators. Great pay!

Call 708-235-1010

Location: Monee, IL 60449

www.elmaninc.com

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

Now serving Lithuanians, including former Tempo Members!

1385 Andrews Ave.
Lakewood, OH 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian2america.net

Hours: Mon-Wed and Fri 9:00AM-3:00PM
Sun 9:30-10:30AM (Fall-Spring)

View our Website and Facebook page for a list of our services:
www.latvianclevelandcu.com
www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liudėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.